ԺԲ. ՏԱՐԻ 3434 | (Ն. Տ.) 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 | 18 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 | 10 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1313 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դանեկան արժէք		150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	60
» »	Վեցամսեայ	»	30
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղուռ.	60

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

Պէտք էր այս խորագիրը աւելի յաճախ գործածել՝ օրուան գիրքերուն վրայ խօսելու համար. անտարակոյս ձեւով դասագիրքերու սահմանափակ շարքի մը տպագրութիւնը մեծ գաղափար մը չի տար Պոլսոյ հայ տպարաններուն ու հեղինակներուն գործունէութեան վրայ։ Եւ գիրքերու շուրջը թափառելու պէտքին գոհացում տուած ըլլալ կը կարծենք, խօսելով օտար գիրքերու և օտար մատենադարաններու վրայ։ Իրաւ, մենք ալ ունինք մատենադարանի պէս հաստատութիւն մը զոր ճոխացնելու, կարգաւորելու ջանքեր կ'ըլլան ատեն ատեն. պարբերաբար հրաւէր մը կը լսուի լրագրութեան կողմէ որ անարձագանգ չի մնար. պահ մը ուշադրութիւն կը դարձուի անոր վրայ, մասնախումբ կը կազմուի, և փորձ մը կ'ըլլայ դարակներու փոշին մաքրելու ու գիրքերը դասաւորելու։ Բայց աւելի առաջ չենք երթար։

Հարկ կա՞յ բացատրելու թէ Եւրոպա ի՛նչ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ մատենադարաններուն։ Բարիզի ազգային մատենադարանը միայն 2,500,000 հատոր գիրք կը պարունակէ։ Եւ այս բաւական չի համարելով, հիմակ ալ կը խորհին Գիրքի Թանգարան մը հիմնել։ Այս տեսակ հաստատութիւն մը, ժամանակի ընթացքին հետ մարդկային մտքին աստիճանաբար յառաջդիմութիւնը ցուցնելէ զատ, ուսումնարան մը պիտի ըլլայ տպագրիչներուն, վիմագրողներուն, փորագրիչներուն, կազմարարներուն համար որոնք հոն ամփոփուած պիտի գտնեն գրքի վերաբերեալ բոլոր ձեռարուեստները։ Թուղթը, մեքենականութիւնը, զարդարանքը, պատկերները, կազմը, ձուլարանը, ամենքն ալ այդ ճիւղին կը պատկանին. ըրջանակը շատ ընդարձակ պիտի ըլլայ և պիտի պարունակէ ամեն ինչ որ, մօտէն կամ հեռուէն, առնչութիւն ունի տպագրութեան հետ։ Ձեռնարկութիւնը բաւական առաջացած կրնայ նկատուիլ արդէն, վասն զի թանկագին գիրքերու, տպագրական հին ու նոր գործիներու հաւաքածոյներ խոստացուած են որոնք պիտի նուիրուին թանգարանին որ մօտ է բացուելու։ Եւ այցելուն, երբ շրջի անոր սրահներուն մէջ ու գննէ հոն ցուցադրուած բազմատեսակ առարկաները, իրական գաղափար մը պիտի կազմէ թէ ի՛նչ յառաջդիմութիւն եղած է 1436էն՝ կիւթէմպէրկի գիւտէն մինչեւ մեր օրերը։ Հոն պիտի տեսնէ առաջին գիրքերը, առաջին մամուլները, ու տպագրական արհեստին նախնական վիճակին ու խարխափումներուն ականատես ըլլալէ ետք, քանի մը քայլ անդին պիտի սքանչանայ ժամանակակից հրաշալի մամուլներուն ու շքեղ տպագրութիւններուն վրայ։

Տպագրական առաջին մամուլն հաստատուեցաւ Ֆրանսայի մէջ, 1469ին, Բարիզէն սկսելով բնականաբար ու հետզհետէ տարածուելով գաւառային գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Այդ գործին որ կոչուած էր հզօր օժանդակ մը ըլլալ մարդուն, շատ համեստ սկզբնաւորութիւն մը ունեցաւ. իր արտադրած առաջին գիրքերը՝ ձեռագիրներու կեղծն ըլլալ կ'երեւային, այնքան ընդօրինակուած էին անոնց գրերը, զարդարանքներն ու գունաւորումները։ Նուրբ մագաղաթի կամ հորթու կաշիի վրայ կը կատարուէր տպագրութիւնն և գիրքերը շատ սուղ կը վաճառուէին. քուրջերէ պատրաստուած թուղթին գործածումը ետքէն եկաւ աժանցունել զանոնք։

Ֆրանսա երկու նշանաւոր ընտանիք ունի տպագրիչներու. «Էդիէնները՝ 1502էն 1664 և «Տիտօները՝ 1700էն մինչեւ այսօր։ Այս վերջին ընտանիքին անդամներէն մէկը տպագրութեան հրաշալիքներ իրականացուցած է. ինքն էր որ հնարեց մանրադիտական տառերը։ Բարիզցի արուեստաւէր մը, Պ. Ժօռժ Սալօմօն, մանրադիտական տառերով տպագրուած գիրքերու ամբողջ հաւաքածոյ մը ունի, և կը յուսացուի թէ անոնցմէ նմոյշ մը նուիրէ թանգարանին։ Նոյնպէս պիտի փնտռուին՝ տպագրական արուեստին քաղաքի մը մէջ ներմուծուած պահուն տպագրուած առաջին գիրքերէն օրինակներ. ասոնք շատ բարձր գին ունին. օրինակի համար, Psautier որ՝ որոշ թուականով և տպագրիչի ու տեղւոյ յիշատակութեամբ Ֆրանսայի մէջ տպուած առաջին գիրքն է, 1817ին վաճառուեր է 18,000 ֆրանքի. կիւթէմպէրկի հաշակաւոր Աստուածաշունչն, առանց թուականի, վաճառուեր է 10,499 ֆրանքի։ Պօքասի Տասնօրեակը, 1471ին տպագրուած ի Վենետիկ, քանի մը տարի առաջ 56,974 ֆրանք գին գտաւ։ Այս պատկառելի հնութիւններէն շատեր պատառուն գիրքեր են, երբեմն ալ կիսովին ոչնչացած. Տիտօ տպագրիչն անոնց տառերուն համապատասխան տառեր փորագրել կամ ձուլել տալով, նորոգած ու ամբողջացուցած է իր մատենադարանին համար։ Գիրքի թանգարանն այս հնութիւններովն ալ պիտի օժտուի, վասն զի գլխաւոր նուիրատուներէն մէկն ալ ինքն Տիտօ կը հանդիսանայ։

Այս քանի մը ծանօթութիւնները եթէ ընդհանուր կերպով շահեկան կըրնան նկատուիլ տպագրական արուեստին հետամուտ եղողներուն համար, մասնաւորապէս չէ՞ն կրնար արդեօք զօրել մեր ուշադրութիւնը դարձնելու մեր խեղճուկ մատենադարանին վրայ, ուր քանի մը հարիւր կտոր գիրք, քանի մը ձեռագիր և հնութիւններ լքուած կը մնան տարիներէ հետէ։ Անհամներ կը ճանչնանք որոնք հայերէն գիրքերու և լրագիրներու հաւաքածոյ պատրաստելու ձեռնարկած են. և այս բազմածախս ու համբերատար աշխատութեան հասնելու ժամանակ կը գտնեն իրենց զբաղմանց մէջտեղ. հաւաքաբար աւելի դիւրին կըլլայ անշուշտ ձեռնարկել այս տեսակ պատրաստութեան մը. մատենադարանը անոր հիմը դրած է արդէն. բաւական է որ շարունակելու և սկըսուած գործը գլուխ հանելու կամք գտնուի ձեռնհաս ազգայիններու քով։ Տ.

ՀԱՅԵՐՆ ՑԱՒՍՏՐԱԼԻԱ

Բ.

Պ. Սերովբէ և Պ. Կ. Գարագաշեան, երկու նորահաս հայեր որոնք փողոցները պաղպաղակ ծախելով ապրուստնին կը հայթայթէին, յանկարծ կը տեսնեն որ հեռագրատան և թղթատարատան ցրուիչ տղայք իրենց նոր դուռ մը կը բանան աւելի արագ կերպով ստակ շինելու, այսինքն իրենց զողցած արժէքաւոր դրոշմանիշները չնչին գումարներու փոխարէն կը վաճառեն քիչ մը վերը յիշուած ազգայնոց, որոնք կրկին վաճառելով զանոնք, շահու ճամբան գտած էին։ Բայց երկար չի տեւեց այս. Նախանձն ու մատնութիւնը պատուար մը քաշեցին այս անակնկալ յաջողութեան, Զմիւռնացի Յովսէփ անուն մի հայ կառավարութեան կը յայտնէ եղելութիւնը առանց երկու պաղպաղակ ծախող հայոց գիտակցութեան. մի քանի օրէն ծպտեալ պաշտօնեայք կը յաջողին ձերբակալել մեր միամիտ ազգայիններն, որք ի պատիժ երեք ամիս բանտարկութիւն կը կրեն։ Եթէ ճարտար օրէնսգէտ մը չունենային, հաւանական էր որ երեք տարի պիտի կրէին, մազապուր ազատած էին այդ երկարամեայ խաւար ու մութ զնտանը բնակելէ։ Մինչդեռ միւս կողմանէ Պ. Յովսէփ կը վարձատրուէր կառավարութեան կողմանէ։ Այդ վարձատրութիւնն կը բաղկանար մեծ շնորհէ (․՛), այն է թէ Պ. Յովսէփ իրաւունք պիտի ունենար 6 ամիս Սիտնէյի Թղթատարան դէմ պտուղ վաճառելու, առանց վարձք տալու։ Պ. Յովսէփ անտարակոյս խնդութեամբ ընդունեց այս նուէրը առանց ի մտի ածելու թէ երեք ամիս առաջ մեն գիշեր երկու դժբաղդ հայեր զինքը կ'անիծէին։ Սիտնէյի մէջ կը գտնուին երեք Մշեցի հայեր որ Փայոնա անուն նաւուն մէջ հնոցպանութեամբ կզբաղին։ Խեղճ Մշեցի հնոցպանի մը վիճակը ո՛չ նուազ ցաւալի էր անցեալ տարի։ Իր անունն էր Հաճի Ցարութիւն, և երկար տարիներ Անգլիոյ նաւային ընկերութեանց միոյն մէջ հնոցպանութիւն կընէր։ Տարիներով բոցավառ կրակին առաջ գիշեր ցորեկ գործելու աստկութիւնը անոր աչաց լոյսը մթագնած և բիբերուն վրայ փարագոյր քաշած էր, այնպէս որ քալելու ատեն խարխափելու աստիճան կ'երերտկար։ Ո՛չ Անգլիերէն էր ուսած և ո՛չ ալ պանդըխտութեան մէջ ըստ բաւականին եփուած. զբօսասիրութիւն ու գեղխութիւնն իր ուղեղն հանդարտ չէին թողուր։ Դժբաղդութեան մէջ էր, բայց տխուր ըլլալ չէր գիտեր. այդ մարդ, նման Եւրոպայի ծովու բնակիչներու՝ նաւաստիներու՝ մշտազուարթ բնութեամբ մը օժտուած կը թուէր։ Հաճի Ցարութիւն այս անգամ ուրիշ ընկերութեան մը պատկանող նաւու մը մէջ գործի սկսելով կը հասնի մինչեւ Աւստրալիա. Սիտնէյի մօտ ստուարատեց մի քանի նաւաստիք խեղճին վըրայ կը յարձակին և ստակի տփոց մը քաշեն, այնպէս որ ժամանակ մը կը տկարանայ. գործը դատարանից առջեւ ելլելով, Հաճի Ցարութիւն կը շահի և կ'որոշուի որ նաւապետը պարտաւոր ըլլայ Հաճին ընդունիլ ի նաւ և վերադարձնել ի Լոնտոն, բայց երբ Ատլանտեանը կը հասնին, երկրորդ անգամ ըլլալով սաստիկ կը ծեծեն անպաշտպան, անլեզու, անտես թշուառը. այս անգամ նաւապետն ալ իրեն թշնամի դարձած կը գտնէ, որ չի հաճիր վճարել Ցարութիւն եղբօր իրաւունքն եղող երեք ամսականն։ Ո՛չ կրնայ խօսիլ, ո՛չ հայրենակցի մը կը հանդիպի որպէս զի ցաւը յայտնէ. ճարահատեալ կուգայ Մելպուրն, զի անդ օսմանեան հիւպատոսարան մը կայ։

16 տարի ովկիանոսի վրայ աշխատող ծովու այս մարդը տխրութեամբ կը յիշէր թէ այսպիսի չարասիրտ նաւապետի մը չէր պատահած։ Նոյնպէս և տխրութեամբ կը հայէր այն անցեալ աւուրց, երբ բոլորովին անզգոյշ՝ պանդուխտներու սովորական մոլութեանց և գեղխութեանց ինքզինքը մատնած, մոռացութեան մէջ էր թաղած այն հեռատեսութիւնը որով ամեն երիտասարդ պարտի իւր ծերութեան օրերը նախատղիտել, և զոր շատ քիչերս կը խոնարհինք ընելու։ Տեսութենէ զուրկ՝ կարողութենէ ընկած՝ անծանօթ երկիր մը մղուած այս պանդուխտ անշուշտ շատ աւելի պիտի տանջուէր եթէ տեղւոյս օսմանեան հիւպատոս Տօքթօր Ջարլս Ռայըն իւր սովորական կարեկցութեամբ զօրաւոր դիմումներ չըներ Ցարութիւն եղբօր վերաբերած նաւուն ընկերութեան ատենապետին և այդ դիմումներուն շնորհիւ Հաճի Ցարութիւն կարողացաւ վերադառնալ ի Լոնտոն և այժմ կը լսենք թէ Պոլիս է։

ԳՐԱՍԵՐ ԵՐՈՒԱՆԴ

Սան-Ֆրանչիսքօ Քալիֆօռնիա

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՅ ՏՕՆԸ
Ց'ԱՏԱՐԱԶԱՐ

Բաւական ժամանակէ ի վեր կը խորհէի քաղաքիս կրթական ու ընկերական վիճակին և բարքերուն վրայ տեսութիւններ պարզել Արեւելքի օգտաշատ սիւնակներուն մէջ, յուսալով որ եթէ հանրային մեծ կարեւորութիւն մը չունենան իսկ, գէթ քաղաքիս համար կարեւորութենէ զուրկ չպիտի համարուին։ Արդ, այս առաջին անգամ կը գրեմ Աստուածածնայ տօնին առթիւ։

Ո՛ն բարեկա՛մ, պտոյտի ելնենք, մասամբ գաղափար կազմելու համար այժմէն ատաբազարցւոց զբօսանքի կերպերուն ու սովորութեանց վրայ։

«Փոնայէ՛ր կայ, գարթո—լ ֆոնայէ՜ր․» առտուանց սկսած է ոգեւորութիւնը. իւրաքանչիւր թաղի մէջ կառքերու թաւալմանց դղրդումը՝ պզտիկ մանկանց ուրախութեան աղաղակներուն ու մեծերուն ալ —թերեւս այս օրուան ընելիք ծախքերը մոռնալու համար, կանուխ կոնծուած գաւաթներուն ազդեցութեան տակ — հանած խմչուքներուն հետ օդը կը թնդացնեն։

Եկեղեցիները այցելելու հարկ չկայ, քանի որ կրնամ վստահեցնել թէ բարեպաշտներու շատ ցանցառ թիւ մը միայն կարելի պիտի ըլլայ գտնել։ Քաղաքիս ժողովրդեան ակներեւ ոչ-եկեղեցասիրութեան վրայ արդէն մտադիր եմ ծանրանալ բարքերու ուսումնասիրութեանցս մէջ, ուստի այս անգամ առանց կասելու մեր պտոյտը շարունակենք։

Ամեն տարի սովորաբար ժողովուրդը գերեզմանատուն կը դիմէր, իր ննջեցեալներու հոգւոյն քով, առանց պատկառելու նոյն իսկ վայրին նուիրականութենէն, օղիի ու գինիի գաւաթներու մէջ և երբեմն ալ, երբ յոռացուցիչ այս անպատկառութեանց, հայհոյանքներով համեմուած կռիւներով տօնելու համար օրուան տօնն իր ննջեցեալ սիրելիներու յիշատակին հետ։ Այլ փա՛ռք Տիրոջ որ այս տարի քաղաքային բարի համբաւը արատաւորող այս կարգի դէպքեր յիշատակելու դժբախտութեան մէջ չեմ գտնուիր։ Գերեզմանատան մէջ զուարճացողներու շատ համեստ թիւ մը միայն կար այս տարի, այն ալ պարկեշտ ու արժանավայել շրջանակի մը մէջ. ասիկա իբր բարքերու բարեշրջման նշան մը մատնանիշ կրնայի ընել, եթէ տնտեսական տեսակէտներ չըլլային։ Միւսկոյց այս բնակարանին մէջ ուր վաղեմի սգաստուեր կնձնիներ—դասական բառով նաճիներ—մեհուութեան խորհրդաւոր շուքը կ'աւելցնեն, այցելուն՝ խորին ներգործման տակ իտ կը դառնայ. մանաւանդ այս տարի որ վաղամեռիկ ազնիւ երիտասարդի մը, մանկան մը և ծերունի կնոջ մը յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսներուն ներկայ գտնուելով, սգակիրներու ողբերը ու հեծկլտուքները՝ ուրախութեան հակոտնեայ երգի մը յանկերգին պէս դեռ ականջներուս տակ կ'արձագանգէին... և փիլիսոփայօրէն կեանքի վրայ խորհիլ կուտան մեզ։

Մեր ուսումնասիրութիւնը առաջ տանելու համար «չրեզը» զուարճացողներու բազմաթիւ խումբեր գտնելու յուսով և արդէն կիցիչ տաքէն նեղուած՝ կը փութանք մի քանի բարեկամներով ուղղակի Զարդ (գետ) երթալ, ուր նմանապէս քիչ կը գտնենք բազմութիւնը։ Արդարեւ ունինք դեռ ուրիշ զբօսավայրեր, ուր կրնային գացած ըլլալ մեծ մասամբ, սակայն ստուգելով կ'իմանանք որ ամեն ուրեք քիչ եղած է այս տարի զուարճացողներու բազմութիւնը։ Քաղաքիս տընտեսական վիճակին վրայ վերջէն գրած ժամանակս պէտք պիտի ունենանք այս տեղեկութեանց, ուստի այժմէն պէտք էր նօթագրել այս մի քանի տողերը, սակաւութերնու նուազութեան, չահու աղբերց գոցուելուն եւ․ի վրայ մասամբ գաղափար տուած ըլլալու համար։ Ըսի թէ Զարդ գացինք. գիտենք ուրեմն քիչ մը թէ ի՛նչ կերպ զուարճութիւններով ժամանակ կ'անցընեն հոս։ Ուշագրաւ ինծ համար, ամենէն աւելի ուշագրաւ կէտ մը որ աչքիս զարկաւ, այն ալ․ ․ չկարծէք որ ոգելից ըմպելիներու առատութիւնն էր. ոչ, զի այս և ուրիշ ամեն կարգի զբօսանքներու համար ընդհանրական կերպն եղած է տնբաժան ընկեր ունենալ զայնս, ոչ ալ ասանկ տնտեսական խեղճուկ վիճակնիս մէջ. շռայլութեանց տեսարաններն էին որք ուշադրութիւնս գրաւեցին. ասոնց ոչ մին էր և ոչ միւսը. տեսայ նոր սերնդեան զարգացեալ համարուած ներկայացուցիչներ, որք խումբ խումբ նստած՝ միեւնոյն գանհնկ կերպերով կը զբօսնուին խմելով ու խաղալով,—ու այս ալ չէր ուշադրութիւնս գրաւող կէտը, — այլ ըսեմ վերջապէս յամօթ երիտասարդութեան թէ՝ դեռ նոր ամուսնացած այս երիտասարդներ առանց իրենց ընտանեաց ներկայութեանը կը զուարճանային շռայլութեամբ. ի՛նչ առարկութիւն կրնան ունենալ իրենց այս ընթացքը արդարացնելու համար. եթէ զըբամականը պատրուակելու ըլլան, թո՛ղ վստահ ըլլան որ ամեն ողջամիտ անձ պիտի կարենայ իրենց ներկայել հաշիւը, որով աւելի խնայողաբար պիտի կարենային վայելել զուարճութիւններու ամենէն համեստը ու պատուաւորը. բայց ի՛նչ կը յօգնիմ պարապ տեղը տնտեսագիտութեան խօսք ընելով, վասնզի չիտակն ըսելով, այս ըլլալ չեմ տեսներ պատճառը, այլ եթէ ընտանեսիրութեան պակասը, որն որ ընկերական սուրբ մարմինը քանդելու և աւրշտկելու սկսող և ամեն յառաջդիմութեանց առջեւը փակող մեծ խոչնդոտն է։ Ամեն ընկերասէր որ աչք ունի և սիրտ մը զգայուն, չէ կարող չը յուզուիլ այս տեսարաններու առջեւ որք ընկերականութեան ծառին ճիւղերն որդին անկերեւ երեւոյթն ունին։ Արդէն յուզուած ու տրտում կը խօսէի բարեկամացս այս նկատմամբ, երբ յանկարծ մեզ մօտիկ բոցաստանէն «տղա՛ն մեռաւ» բացագանչութիւն մը՝ ամեն սրտեր թունդ հանեց ու ապիկար սրունքներուն անգամ փոգելու ոյժ տուաւ. ձի մը՝ ոռուն երասանակը դեռատի պատանիի մը բազկին պլլուած, կը սուրա՛յ իր հետ տանելով գետնաքարշ խեղճը։ Ամեն ոք կը վազէ օգնութեան հասնելու համար, բայց կարելի՞ է սուրացող ձիուն հասնիլ․․․տղան խորտակուեցա՛ւ, ահա ամենուն զգացած երկիւղը. սակայն զիպուածը, ա՛հ, օրհնեալ զիպուածը այդ սանձարձակ ձիուն առջեւ կը հանէ 10—12 տարեկան պատանի մը որ գրպանէն դանակը հանելով խեղճին բազկին փաթթուած երասանակը կտրելը մէկ երկվայրկենի գործ կ'ընէ. պատանւոյն կեանքը փրկուած էր պատանւոյ մը արամիտ քաջութեամբը։ Այս փոքրիկ քաջին վարձատրութիւն մը ընելու խօսքը անցաւ թէեւ մի քանի շրջանակներու մէջ, բայց կը ցաւիմ ըսելու որ իրենց շռայլ զուարճութիւններէն բան մը զեղչելով չիրագործուեցաւ այդ գաղափարը։ Դժբաղդ պատանին՝ մահուան ակներեւ վտանգէն ազատելու համար, այն յուզման ճգնաժամին մէջ ձիուն ետեւէ վազողները անշուշտ իրենց գրպանին ամբողջութեամբ պիտի պարպէին... դեռ չփրկուած. բայց վտանգը անցնելէն վերջ՝ յղացուած վարձատրութեան գաղափարը խօսք միայն մընաց։ Դեռ ժամանակ կայ սակայն խօսքէն ի գործ անցնելու։ Վարձատրութեանց նպատակը՝ բուն ենթակային բան մը ըրած ըլլալէ աւելի, ընկերսիրութեան պատրաստականութիւնները չատցնելն է անշուշտ։

Ահա այս տարուան Աստուածածնայ տօնին առթիւ ասկէ աւելի յիշատակելի բաներ չը կան։

ԴՐԱՆԻԿ

Ատաբազար, 14 օգոստ.

ԿԱՆԹԵՂԻ ԽՆԱՄՔԸ. — Կանթեղի բոցին փողփողելէն զգուշանալու և պայծառ լոյս ստանալու համար՝ ապակիին վարի ուռուցիկ մասին վրայ քիչ մը աղ կամ քափուր դնելու է։ Կանթեղին պատրոյգը վար իջեցնելով՝ քարիւղի խնայութիւն չըլլար. պատրուգակալը սաստիկ կը տաքնայ, որով վառելիք կը հատի և առողջութեան ալ մեծապէս կը վնասէ։ Պատրուգակալը մաքրելու համար գայլախազի թուղթ գործածելու է։ Կանթեղի ապակիները ճաթելէ պահպանելու համար, պէտք է նոր կանթեղապակիներն աղտ ջրով լեցուն ամանի մէջ դնել և տասը վայրկեան անոր մէջ եփել։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (58)

ԺԻՒԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

—Արդ, որոշուած է, վաղը ժամ եօթը քառորդ անցած։ Մանաւանդ մի՛ յուզուիր, մենք կը փախչինք, վասնզի դեռ շատ տեղեր պիտի երթանք։ Բժիշկը, ատրճանակները...

—Ստակ ունի՞ք, հարցուց Արտինի։

—Այո, այո, դուն հոգ մըներ։

—Պիտի վճարեմ...

—Հանդարտ քնացիր։ Վաղն առտու տեսնուինք։

—Վաղն առտու։

Նկարիչը ջերմապէս սեղմեց իր բարեկամներուն ձեռքը, մինչեւ սանդուխ տարաւ զանոնք, յետոյ ետ դառնալով նորէն ականջ դրաւ Բօլինի դրան։ Միշտ նոյն հանդարտութիւնն... Այն ատեն իր սենեակը փակուեցաւ, առանց հանուելու նետուեցաւ անկողնին վրայ, և որովհետեւ յոգնած էր, քնացաւ։

Առտուան ժամը երեքին մօտ նկարիչն ընդոստ արթնցաւ սենեկին պատին տըրուած բուռն հարուածներէ։

Ցցուեցաւ անկողնին վրայ, ջանաց հասկնալ լսած աղմուկը, զոր նախ և առաջ չէր կրնար ըմբռնել, որովհետեւ միտքը դեռ թմրած էր քունէն, յետոյ հասկցաւ։ Մայր Բիքառն էր որ կը կանչէր։ Ի՛նչ կը դառնար ուրեմն հոն։ Վար ցատքեց անկողնէն և Բօլինի սենեակը վազեց։

Դուռը կիսբաց էր, և սեմին վրայ երեւնալուն պէս, հիւանդապահ կինը վազեց։

Ապշած, զարհուրած կ'երեւար։

—Շուտ եկէք, պարոն, շուտ եկէք, ըսաւ։

Եւ նկարիչը, այս յուզումէն զարհուրած, սենեակ մտաւ։

ԺԷ.

Բօլին ելած հագուած էր... Հերարձակ. աչքը սեւեռուն, սենեկին մէջ կ'երթեւեկէր, բուռն տենդի մը ենթակայ երեւնալով։

—Չեմ կրնար բռնել, ըսաւ մայր Բիքառ։ Անպատճառ դուրս ելլել կուզէր։ Այն ատեն վախցայ և ձեզ կանչեցի։

—Աղէկ ըրիք, ըսաւ նկարիչը, և մանկամարդ կնոջ քով գնաց. մէկ քանի յուսատու խօսքերով ջանալով հանդարտեցնել անոր յուզումը։

Մայրն անոր նայեցաւ վայրագ երեւոյթով մը, կարծես չճանչցաւ զայն և ըսաւ.

—Չաւա՛կս կուզեմ։ Ինծի կը կանչէ։ Կուզեմ անոր քով երթալ...

Եւ փորձեց խուսափիլ Արտինի ձեռքերէն...

—Կը պաղատի՛մ, ըսաւ սա՛։ Գէթ յուսալուն սպասեցէք։ Երկուքս մէկտեղ պիտի երթանք Մարքը փնտռել...

—Ինծի կը կանչէ, ըսաւ հէք կինն... որ խորհրդաւոր ձայն մը կը լսէր զոգ։ Չէ՞ք իմանար... Ինքն է։ Կը ճանչնամ իր ձայնը, ես աղէկ կը ճանչնամ։

Եւ նորէն, մէկ թափով, գլուխը ձեռքերուն մէջ ձգեց և սկսաւ հեծկլտալ։ Բաղուկները կը գալարէր և մերթ ընդ մերթ կ'աղաղակէր.

—Չաւա՛կս կուզեմ։ Չեմ կրնար ապրիլ առանց անոր։

Արտինի դարձաւ...

—Միշտ այս ժամուն կ'արթննար... Կէս քունի մէջ կը լսէի իր ձայնը որ զիս կը կանչէր.—Փոքրի՛կ մայր, փոքրի՛կ մայր...

«Կաթէն կտրուելէն ի վեր այսպէս արթննալու սովոր էր... Եւ ես երջանիկ էի։ Գիշերը նուազ երկար կ'երեւէր ինծի... Այդքան երկար ատեն չէի մնար առանց զինքը համբուրելու...

«Գետին կը ցատքէի... Կաւնէի կաթը զոր պատրաստած էի... Հաճոյքով կը խըմէր։ Կը ժպտէր ինծի, շնորհակալ եմ կ'ըսէր, և նորէն կը քնանար... Եւ երջանիկ էի... Իր ժպիտը լուսաւորած էր գիշերը։

Իր հեծեծանքները կրկնապատկուեցան այս յիշատակներէն, և աւելցուց.

—Ա՛լ չպիտի տեսնեմ զայն։ Ա՛լ չպիտի լսեմ իր անուշ քչրտովքէանման ձայնն, իր ձայնն որ կը գգուէր զիս և խինդ ու երանութիւն կը դնէր հոգիիս մէջ... Ա՛լ երբեք չպիտի լսեմ, երբե՛ք...

Գլուխը նորէն կուրծքին վրայ ինկաւ, և ա՛լ չխօսեցաւ, չշարժեցաւ, քարանալով վիշտի մը մէջ որ անշարժ, ջախջախուած կը պահէր զինքը։

Նկարիչն ու հիւանդապահ կինն իրարու նայեցան։

—Երկա՞ր ատենէ ի վեր այսպէս է, հարցուց առաջինը։

—Ոչ, պարոն։ Քանի մը ժամ հանդըստացած էր. յետոյ մէկէնմէկ վար ցատքեց անկողինէն, զաւակը կանչելով։ Կուզէր ետեւէն վազել։ Հագուեցաւ... Ցորչափ կրցայ խօսք հասկցունել իրեն, վար դրի զինքը. յետոյ տեսնելով որ բաւական զօրաւոր չէի զինքն արգիլելու համար որ դուրս չելլէ, պատին զարկի։

—Խե՜ղճ կին, ըսաւ նկարիչը, երբեք չպիտի մխիթարուի։

—Զաւակը ետ չ՚պիտի տան իրեն։

Նկարիչը տարակոյսի շարժում մը ըրաւ։

—Ո՞վ գիտէ։

—Խե՜ղճ կին։ Սիրտս կը խռովայ լալը տեսնելով...

Սակայն Բօլին աւելի հանդարտ կ'երեւար։ Լռիկ կուլար։

Լոյսը կը սկսէր տժգունիլ պատուհանը։

Մայր Բիքառ նստած էր, նկարիչն ալ։ Մեծ լռութիւն մը տիրած էր, խանգարուելով միայն ժամացոյցին կանոնաւոր թիք-թաքէն և փողոցին մէջ կաթնավաճառի կամ մսագործի սայլակի մը անցնելէն։ Ամեն մարդ քնացած կ'երեւէր...

Յանկարծ, այս հանդարտութեան մէջ, Բօլին ոստում մը ըրաւ։

Մէկէնմէկ ոտքի ելաւ։

—Սիրելի՛ս...

Եւ զաւկին օրօրոցը վազեց, երբ թէ կանչած ըլլար զինքը։ Գաւաթ մը առած էր ու կը տանէր, կարծես խմցնելու համար։

Արտինի և մայր Բիքառ վեր առած էին գլուխնին և անոր կը նայէին, խանդակաթ կարեկցութեամբ մը լցուած...

Բառ մը խուսափեցաւ նկարիչին շուրթերէն.

—Խե՜ղճ կին։

Բօլին օրօրոց գացած էր, պարապ տեսած էր Մարքին տեղը։ Գաւաթը ինկած էր ձեռքէն և զարհուրելի աղաղակ մը որ սեղմած էր նկարիչին և հիւանդապահ կնոջ սիրտը, աղաղակ մը որ մութը ծակած էր, դուրս ելած էր իր կուրծքէն... Յետոյ իր տեղը դարձած էր և սկսած էր հեծեծալ բուռն հառաչանքներով որք ոտքէն մինչեւ գլուխը կը ցնցէին զինք։

Արտինի կուլար։

Մայր Բիքառ գաղտաբար աչքերը կը սրբէր։

Արեւը ծագած էր, տարտամ ու տըժգոյն լոյս մը ձգելով առարկաներուն վրայ. լոյս մը՝ մին այն օրերէն որոնք ջիղերը կը կծկեն և փափագ կուտան լալու։

Նկարիչը ժամացոյցը նայեցաւ։ Ժամը եօթ։ Զինք առնելու պիտի գային։ Պատրաստուելու ժամանակ միայն ունէր։ Մոռցած էր իր մենամարտը։

Կամաց մը ելաւ։

Բօլին հանդարտած կ'երեւար։ Անոր քով գնաց։

—Ստիպուած եմ բացակայիլ, ըսաւ... Խոստացէք որ մինչեւ դարձս խելօք կենաք... դուրս չելլաք, ինծի սպասէք...

Մանկամարդ կինն անոր նայեցաւ... Կը զարմանար որ անիկա այդ ժամուն դուրս ելլելու ստիպուած էր։ Կը ջանար միտքին մէջ փնտռել պատճառներն այս մեկնման որ կը խուսափէին իրմէ, յետոյ յանկարծ յիշեց։

Բռնեց անոր թեւը։

—Պիտի մենամարտի՞ք, ըսաւ։

Նկարիչը գլուխը խոնարհեց։

—Ինծի համար, իմ պատճառաւս... վտանգել ձեր կեանքը...

—Աքանչելի՛ է... Եթէ ես մեռնիմ, պիտի տեսնեմ իմ սիրելի կինս... Եթէ միւսը մեռցունեմ, պիտի տեսնէք ձեր զաւակը... Այս գործէն երկուքս ալ շահ միայն ունինք։—Աղօթեցէք որ երկինք պաշտպանէ զիս... Վարէ բազուկս, և մի՛ մեկնիք մինչեւ որ ետ չդառնամ կամ ետ չբերեն զիս, այս միայն կը խնդրեմ։

Բօլին երկինք վերցուց աչքերը։

—Օ՛հ, այո, ըսաւ, պիտի աղօթեմ։

Բռնեց Բօլինի ձեռքը, սիրով սեղմեց.

—Բիչ յետոյ կը տեսնուինք։

—Բիչ յետոյ, պատասխանեց Բօլին, և ձեռքին սեղմումին մէջ դնելով որչափ սըրտագինութիւն և երախտագիտութիւն որ կըրնար դնել, աւելցուց.

—Բիչ յետոյ տեսնուինք. շնորհակալ եմ։

Նկարիչը դուրս ելաւ։

Իր բարեկամները կը հասնէին այդ պահուն։

—Պատրա՞ստ ես։

—Վայրկեան մը... Բըտէնկօտս հագնիմ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 18/30 1895

Քաղաքական կացութիւն

ՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ ՋԱՐԴԸ Ի ՉԻՆ.— Պերլինէ կը հեռագրուի առ Սթանտըրտ (26 օգս.)—Ծանուցուած ըլլալով թէ Ֆրանսա պիտի միանայ Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց հետ՝ Չինաստանի մէջ Քրիստոնէից ջարդին առթիւ ձեռնարկներ ընելու համար Բերլինի կառավարութեան քով, գերման լրագիրք ոմանք կը փափաքին որ Գերմանիա ևս այն երեք Տէրութեանց հետ միաբանի։ Կ'ըսեն թէ Չինաստանի մէջ գործուած այն խժդժութեանց առջեւ Եւրոպեան Տէրութիւնք պարտաւոր են կարեւորին ի գործ դնել ազդուապէս, զի իրենց հպատակներն ու միսիոնարներն, Հերքուեցաւ այն լուր թէ Պապը Վիլհէլմ Կայսրէն խնդրեր է պաշտպանել կաթոլիկ միսիոնարները Չինաստանի մէջ։ Բայց Գերմանիա Մայրաքոյն Արեւելից ջուրերուն մէջ հզօր նաւախումբ մ'ունենալուն շնորհիւ, իրեն գիրքն պիտի ըլլայ միւս Տէրութեանց հետ համախոհութեամբ միջոցներ ձեռք առնուլ ի պաշտպանութիւն այն Եւրոպացւոց և Ամերիկացւոց որք կը բնակին Չինական Տէրութեան մէջ։

—Նիւ Եորքի լրագրաց հրատարակած վերջին լուրերուն նայելով, Անգլիոյ և Ամերիկայի ազդու ընթացքին առջեւ Բեքինի կառավարութիւնն սկսած է անզիջ տալ, և ամեն դիւրութիւն ընծայել՝ առաջարկուած քննութեան համար։ Վեց ոճրագործներու մեղապարտութիւնն արդէն վճռուեր է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼՃՈՒՆ.—Քրոնշտատէ Պօթով ռուսական շոգենաւն Անտիվարի (Պօր) հասաւ, և հոն հանեց 15,000 հրացան, 15 միլիոն փամփուշտ, նաեւ քանի մը թնդանօթներ և խորանկիւններ (միթրայէօզ), հրանիւթք և այլ ռազմամթերք, զորս, ըստ իր սովորութեան, Ջարը Նուէր կը ղրկէ Նիքոլա իշխանին։ Շոգենաւ մ'ալ ի մօտոյ պիտի գայ, արմտիք և զանազան ուտելիք բեռնաւորած, զորս նմանապէս Ջարը նուէր կը ղրկէ։

ՌՈՒՍԻԱ.—Դուն' ուրեք Ռուսիոյ Եղեռնադատ Ատեան մը մահուան վճիռ կ'արձակէ, և մահապարտներուն ալ շատին կեանքը շնորհուելով, ոճրագործը կը ղրկուի Սիպերիա կամ Սաղալէն՝ Խաղաղական Ովկիանոսի մէջ, ուր անոնց աշխատութիւնը ռուս Պետութիւնն իրաւամբ աւելի օգտակար կը համարի ընկերութեան, քան անոնց գլխատումը։ Մի քանի ամիս առաջ Օտեսայի լրագիրք ծանուցին 13 արիւնարբու աւազակներու խումբ մը բռնուիլը Քուպանի գաւառին մէջ։ Պատմեցին թէ այս չարագործք որոշեալ ահռելի չարչարանքներու կ'ենթարկէին իրենց դէմ դնող զոհերն։ Անոնք դատուեցան ի Քուպին, և կախաղանի դատապարտեցան։ Անոնցմէ հինգին կեանքը շնորհեց Ջարն, որոշելով որ ցկեանս բանի աշխատին ։ Մնացեալներուն դէմ արձակուած մահուան վճռին հաստատուեցաւ Պաթումի, Տփղիսի և Պաքուի մէջ ամպայն իշխանութիւնք պաշտօնական ծանուցումներ հրատարակեցին թէ դահիճ մը պէտք կայ, ու լաւ վարձատրութիւն խոստացան, բայց օրերով մարդ չերեւցաւ։ Ի վերջոյ Զենիքովի անուն յաղթանդամ երկաթագործ մը ներկայացաւ։ Երբ դահիճը գլխի ծածկոյթը բերաւ մահապարտներու գլուխն անցնելու համար, բայց ի մէկէ ամենքն ալ դէմ դրին, մանաւանդ երեք հուժկու մահապարտներ՝ թէև ձեռքերնին կապուած, բայց լոկ չէին տար որ աչքերնին կապուի։ Դահիճն ուրիշ կերպիւ չկրցաւ իր կամքն ի գործ դնել բայց եթէ ծանր խարազանի մը ահռելի հարուածներով ջախջախելով մահապարտներուն կամքն։ Ահռելի տեսարան մ'էին խարազանի հարուածներու տակ նօթը չարագործներուն արձակած աղաղակները ու տարապայման շարժումները։ Դիմանալը գլուխնին անցնելէ ետքն ալ, անոր տակէն կը լռուէին իրենց հայհոյանքները դահիճին դէմ։ Մեծ դժուարութեամբ կրցաւ դահիճն օգնականներով կախաղան հանել երեան այս վայրագ գազաններն, որք տարիներով պատուհասն եղած էին Կովկասիոյ։

ԾԱՌԱՅՈՂԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.— Թայմզ Խորհրդարանի վերջին վիճաբանութեանց առթիւ խմբագրական մը մէջ կ'ըսէ. «Մեր քաղաքական նոր սովորութեանց ամենէն գոհացուցիչ մէկ երեւոյթն այն է որ յարաբերական գործերը կուսակցական պայքարի շրջանակէն դուրս կը նկատեն ամեն պատասխանատու անձինք։ Անգլիոյ ազգը վերջին տարիներս նոր ըմբռնում մ'ունեցած է իր միջազգային յարաբերութեանց մասնաւորապէս, փափուկ և ծանրակշիռ հանգամանքին վրայ։ Իր բնածին ողջմտութեամբ խելամուտ եղած է թէ այնքան նուրբ ու շփոթ հարցեր չեն յառաջանալ նոր դէպք լուծում՝ թերի ծանօթութեանց վրայ հիմնեալ կանխահաս վճռաբանութեամբ հասարակային ժողովներու մէջ։ Մեր ժողովուրդ չէ դադրեցուցած իմաստուն ուշադրութիւնն որով ի վաղուց հետէ կը դիտէ օտար երկիրներու հետ մեր յարաբերութեանց ընթացքն։ Այս յարաբերութեանց հիմնական սկզբունքին և անոր կիրառութեան եղանակին վրայ իր կարծիքը տալու իրաւունքն իրեն վերապահած է միշտ։ Բայց հիմակ աւելի կը վստահի օրուան կառավարութեան խոհեմութեան և հայրենասիրութեան, ո'ր կուսակցութեան ալ պատկանի այն։ Հասկցած է թէ երկուց մեծ կուսակցութեանց պետերն համամիտ են մեր յարաբերական գործոց էական կէտերուն վրայ, զորս յառաջ տանելու միակ միջոցն է յարատեւ աջակցութիւն մ'ընծայել օրուան նախարարներուն։ Օտար երկիրներ ևս կը գնահատեն մեր ժողովրդային զգացման այս ուղղութիւնը։ Մեր արտաքին յարաբերութիւնք վերջերս այնպիսի յարատեւութիւն մը ցոյց տուին յորմէ առաջինը զուրկ եղած էին և այս պատճառաւ ո՛չ սակաւ վնասուած էր Անգլիա»։ — Իբրեւ օրինակ ի մէջ բերելով Սիամի և Արեւմտեան Ափրիկէի խնդիրներն և յիշելով այս մասին Ֆրանսայի հետ տեղի ունեցած բանակցութիւնները, Թայմզ կը ցուցնէ թէ յայժմ մասին Լորտ Սալզպըրի կը շարունակէ նոյն խնդիրները նոյն կէտէն ուր զանոնք թողած էր Լորտ Ռոզպէրիի վարչութիւնը։

ԿԱՐՏԸՆ ԲԱՐԹԻ.— Անցեալ հինգշաբթի ուխտաւորութիւն կար Հարտընի Դղեակին շուրջն, որովհետեւ երկու ծերուկները, Պ. և Տիկին Կլատսդոն, դաշտային հանդէս մը (կարտըն բարթի) կուտային գիւղացիներու, գրագիրներու և ծանօթներու։ Բաւական ժամանակէ ի վեր էր որ սանկ զուարճալի գումարում մը եղած չէր հոն։ Տիկին Կլատսդոն, իր աղջիկներուն, թոռներուն և հարսերուն հետ մէկտեղ, կը ճարտարութեամբ ողէկ ընդունելութիւն մ'ընելու համար իր հիւրերուն, որոց շատը Հարտընի Դղեակին յարակից հողերուն ու շէնքերուն վարձակալներն ու մշակներն էին։ Ագնուականներ ալ շատ կային սակայն, անոնք որ մօտերը կը բնակին, և արդէն միայն ծերունւոյն զաւակներն ու թոռները բաւական բազմութիւն են։ Տիկին Կլատսդոն իր հիւրերուն հրամցուց թէյ, սուրճ, կարկանդակ, շաքարեղէն, ևն։ Պ. Կլատսդոն, երիտասարդական տարիքի յատուկ կնահաճոյութեամբ, կառք նստաւ Հարտընի գիւղը գնաց և իր կառքն առնլով հանդիսավայրը բերաւ զկոմսուհին Կրօֆըր և անոր մէկ բարեկամուհին։ Հանդիսավայրն էր դղեակին առջեւի մարգագետինը, ծածկուած այն թաւշի նման կակուղ, միակերպ, համատարած կանաչ խոտով որ կարծես անգլիական հողին յատուկ է, և այն տեսակ մը խոնաւ կլիմային տակ յառաջ կուգայ։ Անգլիացիք հոգի կուտան այն կանաչութեան համար որ իրենց երկրին գլխաւոր զարդն է, որ իրենց ֆիզիքական մարզանքներուն ալ անհրաժեշտ հանդիսավայրն է, որոյ վրայ կը խաղան իրենց բազմազան գնդակախաղերն, որոյ վրայ կը սարքեն իրենց զբօսանքները տարւոյն ամեն դոյն մասին մէջ։ Տիկին Կլատսդոնի կազմած ընդունելութիւնը բոլորովին բացօթեայ էր։ Հիւրերուն մէջ կային նաեւ զօրավար Ճէյմս, նախկին Նախարար Միացեալ Նահանգաց Թղթատարութեան և հեռագրաց պաշտօնատան, իր աղջիկներուն հետ, և Նիւ Եորքի երեւելիներէն Պ. Քուինդարտ։ Իր այս ամերիկացի բարեկամներուն հետ խօսակցելով, Պ. Կլատսդոն, որ հակառակ իր խոր ծերութեան՝ քաջողջ և զուարթ կը թուէր, ազատ կամ անմաքս վաճառականութեան դատը յատագովեց, և յիշեցուց թէ ինք միշտ սպասած կացութիւն մ'ըրած է որ եթէ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն ընդունի ազատ վաճառականութեան սկզբունքն, աշխարհի վրայ ամենաբարձր դիրքը ձեռք պիտի ձգէ վաճառականութեան մասին, բայց Անգլիա ալ պիտի չվնասուի, այլ աւելի աղէկ դիրք մը պիտի ունենայ։ Անգլիոյ գործերուն վրայ խօսելով, ըսաւ թէ վաղ կամ անագան, կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ Իռլանտայի համար, և իր ամերիկացի բարեկամք այս մասին իրաւունք տուին իրեն։ Ի պատիւ ծերունւոյն և իր հիւրերուն, Հարտընի կամաւորաց նուագարանք ընտիր կտորներ ածեցին մարգագետնին վրայ։

ՕՐՈՒԱՆ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ.—Կառավարական հաշուեքննիչ Պ. Ֆլուրի աչքէ անցունելով Ֆրանսայի Հարաւային Երկաթուղւոյ մեծ Ընկերութեան հաշուեմատեանները, տեղեկագրեց թէ ծանր զեղծումներ գործած են Սէնոթիքային անդամներն, որոց շատն անդամներն Ծերակոյտի կամ Երեսփ. Ժողովոյ, նոյն այն խորհրդարանական մարդիկն որք նաեւ Բանամայի ընկերութեան փոխառութեանց առթիւ Պ. Ռէնաքի Սէնտիքային անդամակցեր էին։ Ամբաստանեալներուն գլխաւորն է հանրածանօթ ծերակուտական Պ. Մաննիէ։ Ամբաստանիչ ատեանն այս հրապարակային անձնաւորութեան դէմ ուղղուած ամբաստանութիւնները քննեց, որովհետեւ ընդհանուր դատախազն անոր Եղեռնադատ Ատեանի առջեւ դատուիլը կը պահանջէր, իբրեւ հանրային վստահութիւնն յօզուտ անձին չարաչար գործածող խարդախ մը։ Ամբաստանիչ Ատեանն, առանց խնդրոյն խորը մտնելու, լոկ ձեւական կէտին վրայ որոշեց թէ այս դատավարութիւնն անվաւեր է, քանի որ Պ. Մաննիէի դէմ ընդհանուր դատախազին պահանջումը տեղի ունեցած է խորհրդարանական նստաշրջանին փակումէն առաջ։ Խորհրդարանի անդամք դատի չեն կրնար ենթարկուիլ նստաշրջանը տեւէ։ Բայց ներկայ պարագային մէջ Ամբաստանիչ Ատենին այս վճռոյն դէմ ընդհանուր դատախազը բողոքեց Վճռաբեկ Ատենին։ Ինչ որ ալ ըլլայ խնդրոյն այս ձեւական կէտին վրայ տրուելիք որոշումը, սա կայ և կը մնայ թէ Պ. Մաննիէ և իրեն հետ ուրիշ չոր խորհրդարանական մարդիկ ամբաստանուած են թէ տասնեակ հազարներով ֆր. իրենց կոկորդն անցուցեր են՝ հասարակութիւնը խաբելով և երկաթուղւոյ Ընկերութեան վրայ ծանր բեռներ դնելով իբրեւ անդամներ այն Սէնտիքայի որ պաշտօն ունէր հրապարակ հանել Ընկերութեան թուղթերը։

ՔԱՆՐՈՊԷՐ ՄԱՐԵՇԱԼԻՆ արձանին համար Ջարն 1,000 ֆր. և Էօժէնի Կայսրուհին 500 ֆր. ղրկեցին։ Այս արձան պիտի կառուցուի Լօ գաւառին Սէն Սէռ քաղաքին մէջ, ուր ծնած էր հանրածանօթ մարաջախտն։ Արդէն 60,000 ֆր. հաւաքուած է։

ՃԱՊՈՆ ԵՒ ՉԻՆ. — Ռուս լրագիրք հեռագրաւ կ'իմանան Վլատիվոստոքէ թէ Ճաբոնցիք սկսած են պարպել զՊորդ-Արթուր՝ քանդելով բոլոր ամրութիւնները։

Ի ԽՐԻՄ.—Սեւաստափոլէ մինչեւ Եալդա նոր բացուածքով թեթեւ երկաթուղւոյ մը շինութեան ձեռնարկուած է։ Տողերքը պիտի հասնի Պալաքլավայէ անցնելով, որ Խրիմու պատերազմին ամենէն արիւնալի ճակատամարտներուն առթիւ պատմական համբաւ կը վայելէ։ Հեռաւորութիւնն է 80 մղոն, և 14 կայարան պիտի ունենայ գիծը։ Այս երկաթուղի մեծ դիւրութիւն պիտի ընծայէ անոնց որք աշնան Եալդա կ'երթան տեղւոյն այգիներուն մէջ «խաղողով դարմանուելու», այսինքն՝ առողջութեան համար խաղող ուտելու, սկսելով քիչ քանակութեամբ, և օրէ օր աւելցնելով չափը, մինչեւ որ օրական 2—3 քաշ կարենան ուտել։ Գարնան ևս օգտակար պիտի ըլլայ՝ օդափոխութեան համար Խրիմ գացողներուն։ Արդէն, գարնան և աշնան Խրիմու հարաւային եզերաց այս մասն յոյժ գեղեցիկ է։ Եւ հաղորդակցութեան դիւրութիւնք (շոգենաւ, կառուղի, երկաթուղի) տեղւոյն գեղեցկութիւններն աւելի եւս արժեցնելու կը ծառայեն։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐԸ.—Քոբէնհակի անգլ. ընդհ. հիւպատոսն իր վերջին տեղեկագրով կ'ըսէ թէ Դանիացի փոքրիկ ժողովուրդը շատ լաւ կ'ապրի շնորհիւ մանաւանդ իր երկրագործական ճարտարութեան։ Բայց երկրագործութիւնն իր հրէշերով վերջին աստիճանի կատարելութեան հասուցած են Դանիոյ մէջ։ Լոկ ցորեն, գարի և այլ արմտիք արտադրելն հոն երկրորդական վիճակի մէջ թողուած է, և առաւել հոգ տարուած է գիւղատնտեսութեան, պանիր և կարագ շինելու, դուար շատցնելու և ազնուացնելու, հաւ պահելու, ևլն։ Կառավարութիւնն ալ այս ամեն առարկայից վրայ ամենէն գիտական, ամենէն նոր գաղափարները ժողովրդեան հաղորդելու և ամենէն նոր հնարքներն ու մեքենները սովրեցնելու համար ջանք եւ դրամ չի խնայեր, Իրաւ, կառավարութեան այս նպատակաւ ծախսած գումարը մեծ բան չէ. զի երկրագործական նախարարութեան տրամադրութեան ներքեւ գտնուած տարեկան գումարն 50,000 ոսկին չանցնիր։ Բայց առով մրցանակներ կուտայ ամենէն աղուոր տեսակ կենդանիներն արտադրողներուն, Թոշակ կը վճարէ հրապարակախօսներու և մասնագէտներու որ այս առարկայից վրայ խօսին ուղղակի ժողովրդեան, կը հոգայ երկրագործական փորձերու ծախքը, լաւ սերմ կը հայթայթէ, փորձի կ'ենթարկէ արտադրուած կարագն ու պանիրն, և յաւագոյն մեքենայներն ու գործիքները կը տարածէ երկրին մէջ։

ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Սոֆիայէ կը հերքուի այն լուր թէ Տօպրուճայի մէջ խնդիր ծագեր է ընդ մէջ Պուլկարներու և Ռումաններու։ Պուլկարք որք կը բնակին Տօպրուճայի ռումանական նահանգին մէջ, կանոնաւորութեան ընթացքէն չեն շեղիր, և ռումանական ամբաստանութիւնք անհիմն են։

—Ֆերտինանտ իշխան իր ընտրութեան տարեդարձին առթիւ արձակեր է 23 անձեր զորս բանտարկած էին զինուորական ատեանք։ Իշխանը Պուլկարիոյ ամեն կողմը պտոյտ պիտի ընէ՝ առաջարկութեամբ վարչութեան։

—Ռուսասէր հատուածը կը բաղձար նոր վարչութեան մը կազմութեան, փոխնախագահութեամբ Տ. Քլէման եպիսկոպոսի, որ ինչպէս կը յիշուի՝ պատիւ ունեցաւ Ջարին ներկայանալու՝ հանգուցեալ Ջարին շիրմին վրայ պսակ դնելու առթիւ։ Բայց որոշուած է որ վարչութիւնն անփոփոխ մնայ մինչեւ հոկտ., երբ Սօպրանեէն պիտի բացուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Օգոստ.—Աւստրիացի Սլադին փաշա, (որ Խարթումէ փախած ազատած էր,) Անգլիայէն դարձաւ Վիեննա։ Հոկտ ին Նորէն Անգլիա պիտի գայ, հրաւիրմամբ Աշխարհագրական Ընկերութեան, և աշնան պիտի դառնայ Եգիպտոս, ուր դարձեալ կառավարական ծառայութեան մտած է։

ՓԱՐԻԶ. — Տրակոմիրով զօրապետ, Ռուսիոյ ազգային ին գլխաւոր զօրավարներէն մին, երբ ռուս բանակին ներկայացուցիչ, Ֆրանսա պիտի գայ և ներկայ ըլլայ մեծ ռազմափորձերուն, զորս Սոսիէ և Պուատեֆր զօրավարք պիտի կատարեն Արեւելեան սահմանաց մօտ։

ՍՈՖԻԱ.—Վարչապետ Պ. Սթոյլով յայտարարեց թէ քաղաքապետութիւնն իրաւունք չունի արգիլելու ընելու Տիկին Սթամպուլովի որ՝ եթէ մինչեւ հինգ օր չղրկէ իր հանգուցեալ ամուսնոյն քով գտնուած կալուածական քարտէսն՝ իր տուն խուզարկութեան պիտի ենթարկուի։ Վարչապետն յարեց նաեւ թէ Թող պիտի չտրուի որ Տիկին Սթամպուլովի դէմ հալածանք ըլլայ հակառակորդաց կողմէ։

—Ոստիկանութեան քննիչ Մորֆով Կ. Պոլիս ղրկուեցաւ՝ հետ ունենալով պաշտօնագրեր զորս պիտի յանձնէ պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիդրովի։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպ լրագիրք խստիւ կը քննադատեն աւստրեան կառավարութեան այն հրամանն որով Սերպիայէն յԱւստրիա և Հունգարիա խոզերու ներմուծումն արգիլուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղը՝ շաբաթ, օգոստոս 19, Օգոստափառ Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձը լինելով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ բարեմաղթութիւնք տեղի պիտի ունենան վասն կենաց Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Այս առթիւ հրաւէր ուղղուած է ժամը 3ին ներկայ գտնուիլ ի Պատրիարքարան։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հանգերձեալ է յառաջիկայ կիրակի հանդիսաւոր Պատարագ մատուցանել Օրթագիւղի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին, որոյ տօնախմբութիւնն է։

Խառն Ժողովոյ չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ Էնկիւրիի այցելու հոլիւ կարգուեցաւ Այվազեան Տ. Յովսէփ վարդապետ։

Սոյն նստին մէջ ժողովը վաւերացուց Պրուսայի վիճակին գաւառական ընդհանուր և կրօնական ու քաղաքական ժողովներու ընտրութիւնները։

Պէյօղլու-Քասըմփաշայի ընտրողական ժողովին կողմէ.

Պէյօղլու-Քասըմփաշա, Էնի Մահալլէ և Քիրեճ Պուրնու միացեալ Թաղից Թաղական Խորհուրդն հրաժարած ըլլալով, այս անգամ ըստ հրամանի Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր և ըստ հրահանգի Պատկ. Քաղաքական Ժողովոյ Ազգային Վարչութեան՝ Նոր Թաղական Խորհրդոյ մ'ընտրութեան համար ընդ նախագահութեամբ միրով Ընտրողական ժողով մի կազմուած է, որ նախընթաց օգոստոս 6 կիւրակէ օր ի Թաղական խորհրդարանի գումարուելով և օրինաւորապէս ընտրական գործողութեանց ձեռնարկելով, հետեւեալ եռապատիկ ընտրելեաց ցանկը պատրաստեց, զոր աճա ձեզ եւս ներկայացնելով կը խնդրեմ որ հաճիք ձեր ընտրութեան իրաւունքն ի գործ դնել անյապաղ, և սոյն ցանկին մէջէն և կամ դրսէն հինգ արժանաւոր անձանց անունները գրելով առանց ձայն ստորագրելու անձամբ բերէք յառաջիկայ Օգոստ, 20 կիւրակէ առաւօտ ժամ 3էն մինչեւ 5 Ս. Եկեղեցւոյս Խորհրդարանը, ուր ընտրողական ժողովը պատրաստ պիտի լինի հետզհետէ եկած քուէներն ի քուէտուփն ընդունելու, որոշեալ ժամէն յետոյ անմիջապէս քուէհամարի ձեռնարկելու պայմանաւ։

Իսկ եթէ չկարենաք անձամբ, պէտք է որ Ձեր քուէն՝ նամակի մը կամ գոնէ վրան Ձեր անունն ու մականունը նշանակուած պահարանի մը մէջ ամփոփելով ղրկէք հաւատարիմ անձի մը ձեռօք։

Պէտք է գիտնալ որ ըստ օրինի անընդունելի պիտի լինին այն քուէներ, որ ընտրութեան հանգամանքներէ զուրկ անձանց տրուած, կա՛մ քուէթղթին ներքեւն ստորագրուած, կամ անստորագիր նամակաւ ղրկուած և կամ որոշեալ ժամանակէն ետքը եկած ըլլան։

Աւելորդ չհամարուիր յայտ առնել նաեւ որ ընտրողաց և ընտրելեաց կրկին ցանկերը մինչեւ քուէարկութեան օրն Եկեղեցւոյ բակն ի տես կախուած լինելով, առանց նկատմամբ դիտողութիւն ունեցողը կը պարտի Եկեղեցւոյ բանկալը դրուած դիտողութեան տետրին մէջ նշանակել զայն իր ստորագրութեամբ, մինչեւ քուէարկութեան նախընթաց շաբաթ երեկոյ. իսկ այնուհետեւ անընդունելի է։

Մնամ աղօթարար
Նախագահ Ընտրողական Ժողովոյ
ԳՐԻԳՈՐ ԽԶՀՐ. ՔՀ. ԵՐԷՑԵԱՆ
1895 Օգոստ. 14

ՑԱՆԿ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ

Գալուստ էֆ. Համբարձումեան, Զէնոբ պէյ Մէրամէթճեան, Իսրայէլ էֆ. Իսրայէլեան, Կարապետ էֆ. Աղաբէկմաճեան, Կարապետ էֆ. Հարէնց, Կարապետ էֆ. Փափազեան, Համբարձում էֆ. Թնկըրեան, Հայրապետ էֆ. Ալաճաճեան, Մանուէլ էֆ. Սարգիսեան, Ցաբէթիկ էֆ. Նէվրուզեան, Ցարութիւն էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Ցարութիւն էֆ. Սվաճեան, Յովհաննէս էֆ. Միրասեճեան, Յովհաննէս էֆ. Պասմաճեան, Պօղոս էֆ. Սվաճեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ փաստաբան Մեծապատիւ Վռամշապուհ էֆէնտի Մանուկեանի ձեռամբ ի նպաստ հաստատութեանս ստացած է (5) հինգ օսմ. ոսկի և 68 դահեկան ընծայիկ դրամ։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի
Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
ՑԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ — Գ. Խ. ԷՎՐԵՆԱՆ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երեկ, Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ Թագւոր էֆ. Գարակէօզեանի նշանախօսութիւնն Ազն. Օր. Մառի Աղասեանի հետ։

Գարակէօզեան և Աղասեան ընտանիքներուն կողմէ ներկայ էին՝ վսեմ. Աբիկ էֆ. Ունճեան, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Յովհաննէս էֆ. Կիւմիշեան, Տիգրան էֆ. Գարակէօզեան, Գալուստ էֆ. Համբարձումեան, Պետրոս էֆ. Գարակէօզեան, Խաչիկ էֆ. Հաճեան, Դիոգինէս էֆ. Թանճապրուն, Տիրան էֆ. Աղասեան, Արտաշէս էֆ. Ֆնտըքլեան, Մեսրոպ էֆ. Ֆէնէրճեան, Եդուարդ և Արշակ էֆ.ք Գարակէօզեան։

Ս. Պատրիարք Հայրն իր հայրական օրհնութիւնները տալով ներկայից, խնդակցութիւն յայտնեց այս նշանախօսութեան առթիւ։

Թագւոր էֆ. Գարակէօզեան հայ երիտասարդութեան մէջ ծանօթ է իր գրած գիրքովը և պէտք չունինք զինքը ներկայացնելու։ Ոչ նուազ նշանակելի տեղ մը գրաւած է նաեւ Օր. Աղասեան, հայ օրիորդներու դասին մէջ, իր շնորհօքն ու դաստիարակութեամբը։

Մեր ջերմագին խնդակցութիւնները՝ Գարակէօզեան և Աղասեան ընտանիքներուն մինչեւ հաստատուող այս խնամութեան առթիւ։

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վարժարանիս ԼԱ.րդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր ամսագլխէն։ Վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստ. 28ին երկուշաբթի, իսկ դասերը կը սկսին սեպտ. 4ին։

Այս առթիւ պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ, վարժարանիս հիմնադիր տէրը մնալով հանդերձ, յանձնած եմ տեսչութիւնը Գալուստ էֆ. Մալխեանի, որ մշտօրեայ պիտի հսկէ խորհրդակցութեամբ բարեփոխեալ ծրագրի գործադրութեան վրայ։

Աշակերտուհի տալ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել վարժարան, ուր ամեն օր կը գտնուի մինչեւ կէս օր Հիմն. Տնօրէնը։

Մ. Ս. ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ

7 Օգոստ. 1895
Իւսկ. Իճատիէ — 339 3—8

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Ֆէրիգութեան աստիճան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանի հրացանակիրներէն Միրլիվա Հասան փաշայի։

Միրլիվայութեան աստիճան՝ Ն. Վեհափառութեան հրացանակիրներու գումարտակին գնդապետ Ալի պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵՐՆՈՒՑՈՒՄ.—Օգոստոս 16 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած է թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Խարբերդի, Էրզրումի, Ատանայի, Պէրութի, Սըվազի, Տրապիզոնի, Տիարպէքիրի, Վանայ և Պիթլիսի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ՄԷՎԼՈՒՏ.—Պոլսոյ Դատաւորին մէկ որոշմնագրոյն համաձայն Մէվլուտի տօնը՝ ծնունդ Մարգարէին, պիտի կատարուի յառաջիկայ երկուշաբթի գիշեր, որովհետեւ արաբական ներկայ Րէպիւլ Էվվէլ ամսուն ուրբաթ օրէն սկսած է։ Այդ որոշմնագիր Բ. Դուռը ղրկուած է՝ մատուցանելու համար ի կայս. պալատ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի երէկ պարսկական դեսպանատունը գնաց ի Պոլիս և բարի գալուստ մաղթեց նորընտիր դեսպան Միրզա Մահմուտ խանի։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Վսեմ. Րըտվան փաշա, որ հիւանդ էր, ապաքինեցաւ և երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Թ. Հագէֆօր ըսելով որ Ծովային Նախարարութիւնը ուղղակի ինք պիտի վերաշինէ Գարաքէօյի կամուրջը, կը թուէ այն օգոստոսներն, որք յառաջ պիտի գան այդ որոշման գործադրութեամբը։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻՆ վերաշինութեան խնդրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովն որոշած է Մեծ Շուկան երկաթէ շինել, որուն համար հարկ եղած յատակագծերուն ու քարտէսներուն պատրաստութեանը ձեռնարկած է։ Անոնք ամբողջացուելէ յետոյ միւսներուն հետ պիտի մատուցուին Բ. Դրան, որպէս զի որը որ ընդունի, ըստ այնմ շինութեանց ձեռնարկուի։ Նոյնպէս որոշած է որ շինութիւնը նուազուրդի դրուի։

—Յանձնաժողովոյ որոշմամբ, ճարտարապետ Աղնուորեան Յովհաննէս էֆէնտի, Յովսէփ էֆէնտի, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագիտաց ժողովոյ առաջին երկրաչափ Պ. Լըքլէր և ուրիշ մէկ քանի անձեր պիտի երթան քննել Մեծ Շուկային արդի վիճակը։ Եթէ պատերուն հաստատուն ըլլալն որոշուի, անոնց վրայ երկաթեայ կամարներ պիտի շինուին։ Հաստատուն չեղողներուն մէջն ալ կէս առ կէս երկաթէ սիւներ պիտի զետեղուին, որոց վրայ պիտի շինուին կամարները։ Կամարներուն տակը երկաթէ թիթեղներ պիտի դրուին ու ժիմենթօով պիտի լեցուին. այսպէս երկու-երեք հարիւրորդամեայ հաստատութիւն մը պիտի գոյանայ՝ ջերմութեան ու խոնաւութեան դէմ պաշտպանելու համար։ Փողոցներն այս կերպով պիտի շինուին. իսկ խաները, խանութները ու այլ շէնքեր պիտի նորոգուին ինչպէս որ ուզեն իրենց տէրերը։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ. — Օգոստ. 14էն 15, Հալէպի մէջ քոլերայէ չորս դէպքեր պատահած են և մէկ մահ։ Օգոստ. 15ին Ուրֆայի մէջ առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Պիրէճիկի մէջ երկու դէպք երկու մահ։

—Օգոստ. 11էն 12, Հաճընի մէջ մէկ դէպք ու առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Մինչեւ օգոստ. 15, նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։

—Օգոստ. 15էն 16, Տիարպէքիրի մէջ տասներկու դէպք և առաջուան բռնուածներէն տասնըեօթը մահ։

Սեւերեկի մէջ օգոստ. 13էն 14, մէկ դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն երկու մահ։ Սիլվան գաւառակին Հազրօ գիւղաքաղաքին մէջ ութ դէպք ու չորս մահ։

—Ատալիայի մէջ օգոստ. 15ին, քանի երկու դէպք, որոց երկուքը մահցան։

ՆՈՐ ԿՇԻՌ.— Ցայտնի է թէ յառաջիկայ ելմտական 1312 տարիէն սկսեալ ամեն գործառնութեանց մէջ միմիայն նոր կշիռներն ու չափերը պիտի գործածուին։

Արդ, եպարքոսական հրամագիր մը, ըստ որոշման Պետական Խորհրդոյ, ծանուցած է որոց որ անկ է թէ այդ որոշում բացառարար չը պիտի գործադրուի Հիճազի նահանգին մէջ։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանապետութեան և ծխախոտի Րէժիի վարչութեան միջեւ կնքուած պայմանագրութիւնը կը քննուի Պետական Խորհուրդին կողմէ։

ՊԷՐՈՒԹԻ ջուրի ընկերութիւնը յայտարարելով որ իր պայմանագրութեան մէջ տեղական կառավարութեան ու ժողովրդեան օգտակար բարեփոխումներ ի գործ պիտի դնէ, խնդրած է երկարել իր մենաշնորհի պայմանաժամը։ Այդ խնդրագիր այժմ կը քննուի Պետական Խորհուրդին կողմէ։

ԽՏԻՎ Բարձր. Ապպաս փաշա երէկ առտու Մարմարայի մէջ զբօսական պտոյտ մը կատարելով Սօֆօ Էլ Պահր զբօսանաւով, Մեծ կղզի գնաց։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մէջ երկուշաբթի օրը գումարում մը ունեցան շոգենաւային օտար ընկերութեանց գործակալք, նաւաձիգ շոգենաւերու տէրերք և նաւաձիգ շոգենաւերու տեղական ընկերութեանց ներկայացուցիչք։ Այդ գումարման նպատակն էր կազմել նաւաձիգ շոգենաւերու, նաւուղղութեան և շոգենաւային երթեւեկութեանց համար օսմանեան ընկերութիւն մը։ Կատարուած խորհրդակցութիւններէն կերեւի թէ այդ խորհուրդ պիտի իրագործուի։ Հարկ դատուած է այդ ընկերութեան կազմութեանը համար սերտ համաձայնութիւն մը գոյացնել Ծովային Նախարարութեան հետ։ Որոշուած է յիշատակագրի մը մէջ նշանակել ընկերութեան նպատակն ու գործելու եղանակն և մատուցանել նոյն Նախարարութեան։ Այդ գրոյն պատրաստութեանը համար յանձնաժողով մը կազմուած է։

ՄԱՒՋԷՐԵԱՆ ՀՐԱՑԱՆ.—Ելմտական Նախարարութիւնը նոր հրամաններ ստացած է վճարելու Մաւզէրեան հրացաններու հաշիւէն մնացած գումարը։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Մօնիթէօռ կիմանայ թէ Էրզրումի կուսակալութեան հրաման տրուած է փութով կատարել դատն այն տասնըեօթը աւազակաց, որք ձերբակալուած են, և արդիւնքը տեղեկագրել Բ. Դրան։

ՄԵԾ ԿՂԶԻՈՅ մէկ քանի ախոռներուն մէջ պաճարախտ երեւան ելած է։ Քաղաքապետութեան կողմէ առջի օրը անասնաբոյժ Հայտար պէյը ղրկուեցաւ՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնլու համար։ Տօքթ. Նիքօլի ալ յանձնարարուած է կատարել պէտք եղած ուսումնասիրութիւնը։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ սերպիական առեւտրական գործակալ կարգուած է Պ. Բարանոֆ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ — Առջի օրը, Քէնդըրլիի մէջ (Գասթէմունի) իրիկուան ժամ $1^{1}/_{2}$ին, երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ՃԷՆԸՐԸԼ ԹՕՊԱՔՕ ՔՕՐՓՕՐԷՇԸՆ ընկերութեան բաժնետիրաց ընդհանուր ժողովոյ նիստն, որ սեպտեմբեր 2ին (Ն. Տ.) պիտի գումարուէր, յետաձգուած է։ Գումարման օրը մասնաւոր ազդով պիտի ծանուցուի։

ՍԵՐԷՋԷՆ կը գրեն թէ այդ կողմերն ապստամբող աւազակաց խումբերը մեծ վնասներ կրած են, մինչեւ հիմա ծանուցուածէն աւելի։ Գիւղացիք կը հալածեն աւազակաց այդ խումբերն, առանց խնայելու, որովհետեւ աւազակները գիւղացիներէն մարդեր սպանած ու անոնց գոյքերը յափշտակած էին։ Շատ մը աւազակներ անօթութենէ մեռած են։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ Նկատողութեան առած է մաքսատան մթերանոցները նաւաբաժանց ընկերութեան յանձնելու խնդիրը։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ գործարանին հանդէպ նորակառոյց կապերտի գործարանին բացումը մը վաղը պիտի կատարուի ի ներկայութեան Սպարապետ Բարձր. Ալի Րիզա փաշաի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Ժողովն այսօր ի նիստ պիտի գումարի։

ԵԳԻՊՏԱՑԻ վախճանեալ Հալիմ փաշայի ժառանգորդաց միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնը կը քննուի Պէյթիւլմալի կողմէ։ Նոյն պաշտօնատունն որոշած է թէ, մինչեւ որ այդ խնդիր կարգադրուի, հրամանատարութեան տակ առնուի վախճանեալին սեպհական շոգենաւակն, որ այժմ կը գտնուի Պէյքօզի ծովախորշին մէջ։

ՑԱՒՃԱՊԱԿԻՆԵՐ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը ձեռնհաս պաշտօնատան յանձնած է քննել այն տումարն, ուր նշանակուած է օտար երկիրներէ մայրաքաղաքս բերուած յախճապակիներու տարեկան քանակութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ գործարան մը առաջարկած է Սպարապետի Դիւան հայթայթել նոր բաղադրութիւն մը, որ մետաղեայ բոլոր գործիներն և մանաւանդ բոլոր զէնքերը կը պահպանէ ժանգոտելէ։ Գործարանը ղրկած է նաեւ այդ բաղադրութենէն մաս մը՝ իբրեւ նմոյշ։

ԻՏԱԼԻՈՅ մէջ կատարելի զինուորական մարզանքներուն ներկայ պիտի գտնուի Հռոմի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ Օսման պէյ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ կատարելի զինուորական մարզանքներուն, Փարիզի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ զօրագլուխ Թէվֆիգ պէյի հետ, ներկայ պիտի գտնուին նաեւ կայս. անձնական սպայակոյտին հազարապետներէն Ճէվատ պէյ և ընդհանուր սպայակոյտի հազարապետներէն Խասա պէյ։

ՔԻՕՍԹԷՆՃԷԻ և Կ. Պոլսոյ միջեւ շոգենաւեր բանեցնելու համար կազմուած ռումանական ընկերութեան մէկ նոր շոգենաւն, որ ի Լոնտոն շինուած է, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Անունն է Մէրքէօր, ունի 636 տակառաչափ տարողութիւն, 260 ոտք երկայնութիւն, 33 ոտք լայնութիւն, 16½ ոտք խորութիւն և ժամը 16½ մղոն արագութիւն։

Նոյն ընկերութեան Եօթէնի շոգենաւն երէկ, առաջին անգամ ըլլալով, ուղեւոր ու ապրանք բեռցած Իպրայիլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Այդ շոգենաւն ալ ունի 519 տակառաչափ տարողութիւն, 110 ձիու ուժով մեքենայ մը և ժամը տասը մղոն արագութիւն։

Տ. ՆԻԿՈԴԻՄՈՍ. — Կիզիքոնի (Էրտէք) մետրապոլիտ Տ. Նիկոդիմոս, որ երկու տարիէ ի վեր կը վարէր Ֆէնէրի Պատրիարքարանին խառն ժողովոյ ատենապետութիւնը, հրաժարած է ատենապետութեան այդ պաշտօնէն։ Ստացուած կիմանայ թէ երէկ նկատողութեան առնուած են այն քողոքներն, որք քանի մը ամիս առաջ ղրկուած էին անոր դէմ, և մեծամասնութեամբ որոշուած է դատաստանի ենթարկել Տ. Նիկոդիմոսն, և մինչեւ որ աւարտի դատաստանը, Տ. Նիկոդիմոս չյաճախէ Սինոդին ու խառն ժողովին նիստերուն։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ. — Պերլինի Թանգարանին արձանագործութեանց ճիւղին տնօրէնը երկու տարուան համար արտօնութիւն ստացած է, յանուն նոյն Թանգարանին, հնախուզական պեղումներ կատարել Այտընի Սէօքէ գաւառակին մէջ։

ՆԵՐՈՒՄ. — Սալիհ անուն մարդ մը, որ մարդասպանութեան համար տասնըհինգ տարիէ ի վեր Ատանայի բանտին մէջ կը գտնուէր, բարձրագոյն ներման արժանացած է, որովհետեւ անբուժելի հիւանդութեան մը ենթակայ է։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ պարտուց վարչութեան գոմիսէրն, որուն յանձնուած էր քննել այն ծրագիրն, որ մենաշնորհ կը խնդրէր նոյն վարչութենէն աղ գնելով մանրել ու վաճառել և հասոյթէն իւրաքանչիւր օխային երկու փարա յատկացնել Համազգային Անկելանոյին, յետ քննութեան ընդունելի չէ դատեր ծրագրոյն պայմաններն և միանգամայն նկատած է որ, եթէ գործադրուի ալ, շահ մը չպիտի գոյանայ. հետեւաբար որոշուած է խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւնները վերադարձնել հարկ եղած տեղը։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նահանգին նախորդ Տէֆթէրտար Մուսթաֆա պէյ երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ՝ Սէլանիկի երկրագործական վարժարանին տնօրէնի օգնականը, արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

ԴԻՕՍՎԱՅԻ նահանգին ոստիկան-զինուորաց գունդին վրայ առժամաբար հարիւր հոգի պիտի աւելցուի՝ մասնաւորաբար աւազակներ հալածելու և ձերբակալելու գործին մէջ ծառայեցնելու համար։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանող աւստրիական շոգենաւին մէջ ճամբան մեռեր է Չարշանպայի Օրթա Օճաք գիւղացի 45 տարեկան հայազգի Կարապետ Առաքելեան։ Առողջապահական պաշտօնեայք յետ քննութեան հաստատեցին թէ Կարապետ մեռած էր վէրքէ մը, զոր հինգ ամիս առաջ ունեցած էր աճուկին վրայ, հետեւաբար արտօնեցին մարմինյն թաղումը։

ՀՐԴԵՀ.—Այս գիշեր ժամ 7ին հրդեհ ծագեցաւ Սկիւտար Պաղլար Պաշը, Գումաշիկ Կարապետ աղայի վարձու տան կից գտնուող ախոռէն։ Այս ախոռ յարդանոցով միասին կառապանի մը վարձու տրուած էր, որ նոյն գիշերը բացակայ էր, հետեւապէս անբնակ շէնքէ մը կրակ ծագելու պարագան ոստիկանութեան ուշադրութիւնը գրաւած է։ Շնորհիւ ջուրի առատութեան և հով չգտնուելուն, փոտանգին առաջքն առնուեցաւ միայն նոյն շէնքն այրելով։

—Երէկ առաւօտ, ժամը 3ին ի Բերա Ֆիրուզ Աղա Թաղը հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը պատահեցաւ և անմիջական օգնութեանց շնորհիւ առաջքն առնուեցաւ։

ԱԶԴ
ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ

Վաղը կիրակի, շաբաթ 19 օգոստոս, սովորական շոգենաւերէն զատ, ժամ 10.40ին շոգենաւ մը կամուրջէն պիտի մեկնի Եէնիմահալլէ երթալու համար՝ Պէպէք, Անատօլու Հիսար, Գանլըճա, Էմիրկեան, Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէյքօզ-թէրէ և Մէսարպուռնու հանդիպելով։

ՄԵԾ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Ա.

ՀԱՐՍՆԻՔԻՆ ԱՌԱՋ

(Ամենէն փոքր, ամենէն քիչ արժող թերթէ մը խմբագրատունն ենք)

ՊԱՐՈՆ ՋԻՒԹ
» ԱՐԵՒ
» ԲԵՆԻԱՄԻՆ } ՓԱՐԱՍԸՋԵԱՆ
» Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ

(Վերոյիշեալ թերթին խմբագիրներն, որոց առաջին երկուքն անշարժ տեսակէն, իսկ վերջիններ շրջուն [ambulant])։

ՏԵՍԻԼ Ա.

ՋԻՒԹ.—(Աճապարանօք Արեւի սենեակը մտնելով). Բարի լոյս. Նանիսի համար բան մը կա՞յ։

ԱՐԵՒ.—Զնկնածագէն 27 ղրուշ 30 փարա և Խնուսէն 7½։

ՋԻՒԹ. — C'est maigre, mon cher, pour une mauvaise journée, en voilà une. Ուրիշ ի՞նչ կայ։ Բենիամինը չեկա՞ւ։

ԱՐԵՒ.— Ո՛չ դեռ, ես իրեն ըսի որ քանի մը օր մինչեւ կէս օր քնանայ. քունի պէտք ունի, որովհետեւ եկող շաբաթ Սիլիվրիի բանջարը երթալու ըլլայ նէ գուցէ իրեն արժանի անկողին մը չի գտնէ։

ՋԻՒԹ.— Օ տը Եանօսը ո՞ւր է։

ԱՐԵՒ.— Reportageի համար Բերա ելաւ։

ՋԻՒԹ.— A propos. հարսնիքէն ի՞նչ լուր։

ԱՐԵՒ.— «Արեւելքին» հրաւէր ղացեր է իմացայ, բայց դեռ մեզի չը կայ. Բենիամինին նոր շինել տուած բըտէնկօթը տեսա՞ր, հարսնիքին մէջ fureur պիտի ընէ։

ՋԻՒԹ.— Աստր ի՞նչ կըսես, Արեւ, այդ հարուստները կը համարձակին կոր կարգուելու, հէ՛, այս ազգը մարդ ըլլալիք չունի, հաւատա՛։ (կատղած-ընկերով) Ուզածիդ չափ գրէ՛, խայտառակէ, ջախջախէ, պոռա՛, կա՛նչէ, հոգերնին անգամ չէ, նորէն կուտեն կը խմեն, կը պտըտին, կը զբօսնուն, բօքեր կը խաղան, օդափոխութեան կերթան, Կղզի, Պէյքօզթէրէ, Եւրոպա, ստակ կը վաստկին և կը վատնեն. et pour comble հիմակ ալ կարգուելու կելլան կոր. այդ չը պիտի ներեմ, Սըվօնց նա՛յէ, մենք անոնց «մի՛ ապրիք» կ'ըսենք, անոնք հակառակը կամուսնանան։ Գործ չունիս նէ «Վարդենիք» հրատարակէ, ամբողջ ունեցածդ չունեցածդ այդ գործին մէջ փտանգէ, mon cher, այդ հարուստները հարուստ ըլլալէ չենք կրնար կոր դադրեցնել. Զարմանալի չէ՞։

ԱՐԵՒ.—Կայնէ՛ նայինք, կարելի է դեռ հրաւէր կուգայ, հիմակուց մի՛ կատղիր։

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ.

ԱՌԱՋԻՆՆԵՐԸ ԵՒ Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ

Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ.—(Իր պայուսակը գրգռելով, հեւ ի հեւ ներս կը մտնէ).— Բա՛րեւ։

ՋԻՒԹ.—Ի՞նչ լուր։

Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ.—Երէկ գիշեր Այրեանեանց տունը բօքեր խաղացեր են, տիկին Բէնեան 31 ոսկի 18 ղրշ 5 փարա կորսնցուցեր է, քեռայրս ըսաւ. աւելի օրը Կղզի տէպարքատէրը Օր. Թիմ՝ Արամին կամացուկ մը նամակ մը տուեր է. մօրեղբայրս տեսեր է. Գատը-գիւղ Այտինչեաններու տունը յառաջիկայ երկուշաբթի լուացք պիտի ընեն եղեր, քեռորդիս ըսաւ. Հարուստեանը մէկ շաբթուան մէջ Թրանսվալէն 733 ոսկի վաստկեր է. մեր դրացիէն իմացայ։ Հարսնիքէն գալով, աղէկ տեղէն իմացայ որ հինգշաբթի օրը նշանածը աղէկան այցելութեան գացեր է, ամբողջ Պէյօղլու-թէրէյի հայ-լայֆը հոն է եղեր. շօքօլադով պաղպաղակ կերեր են...

ԱՐԵՒ.—(Ընդմիջելով) Հարուստներուն բան կըսենք, բայց...

ՋԻՒԹ.—(Խօսքը օ տը Եանօսի. ուղղելով) Շարունակէ.

Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ.—(Յօնքերը բռնելով) Պաղպաղակ ուտելնին սպասուհիէն իմացայ որ ժամանակաւ մեր քովն էր, Անտրօնիկին, ան ըսաւ։ Աղջիկը քեզ տը չինէ հագուստ մը հագած է եղեր որուն ճերմակ կամ քաէմ ըլլալը մօրքուրիկս փողոցէն անցած ատենը աղէկ մը չէ կրցեր զանազանել, կարճատես ըլլալուն համար։ Հարսնիքը երկուշաբթի ժամը 3ին տեղի պիտի ունենայ Grand Hôtelի մէջ ուր 250 հոգինոց lunch մը պիտի տրուի հրաւիրեալներուն. menuին մէջ dindonneaux rotis կայ...

ԱՐԵՒ. — Անուշեղէն ի՞նչ կա՞յ.

ՋԻՒԹ. — (Բարկանալով) Խե՞նդ ես, Արեւ։ Շարունակէ՛, Եանօս։

Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ. — Այդ բաներն ալ գիտե՞ք ուրկէ իմացայ... Օթէլին մէկ կառասոնէն որ մեր սպասուհիին սիրահարուած է. Տիկին Բերաեան էլիօթրօբ թուլէթ մը պատրաստել տուեր է հարսնիքին համար. հօրքուրիկս ըսաւ։ Գասըմ-Փաշա թաղականներէն մէկը, որուն անունը դեռ չի կրցայ ստուգել...

ՋԻՒԹ. — Այսօր այդքանը կը բաւէ՛։ Պաւօ Եանօս։ Նեթայով աչքս կը մտնաս կոր։ Հիմայ, Արեւ, քեզ տեսնեմ, ահա քեզի 10 հատ խմբագրականի նիւթ. à l'œuvre, mon cher.

ԱՐԵՒ. — Ես երկու օր Սարըեար պիտի երթամ ինչ կուզէք ըրէք։

Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ. — Ես հիմայ նորէն Բերա կերթամ կոր։ Աղնուաշուքեաններու տունը բան մը կը դառնայ կոր. նայիմ կրնամ հասկնալ թէ ի՞նչ է։

(Անդէտը կը մեկնին)։

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ.

(Հարսնիքին նախընթաց շաբաթ կիրակին խմբագիրները Տէր եւ Տնօրէնին սենեակը ժողովուած են)

ԲԵՆԻԱՄԻՆ.—(Սենեակէն ներս խօսելով). Արե՛ւ, ինծի համար նամակ մը չեկա՞ւ։

ԱՐԵՒ. — Ներսը սեղանիդ վրայ դրէ, կատակեանէն ըլլալու է։

ԲԵՆԻԱՄԻՆ.—Հրաւիրագիր եկա՞ւ։

ԱՐԵՒ. — Ոչ դեռ։

ԲԵՆԻԱՄԻՆ.—(Խօսքը Ջիւթի ուղղելով). Qu'en dis-tu?

ՋԻՒԹ.—Je m'enrage, voilà tout!

ԲԵՆԻԱՄԻՆ.—Բարեկամ Արեւ, գերմակը բանթալօնս բերելու ըլլաս նէ, բան մը ըրէ, ես այցելութեան կ'երթամ կոր։

ԱՐԵՒ. — Գացած տեղերդ աղջիկները չի խնդեցունես։

ՋԻՒԹ. — Տղա՛ք, աս գիշեր կղզի կ'երթամ կոր։

Օ ՏԸ ԵԱՆՕՍ.—(Խնդմ ընելով). Ինծի ալ հետդ կը տանի՞ս։

ԱՐԵՒ.—Բենիամի՛ն, դուն ալ գնա, ող կ'առնես։

Բ.

ՀԱՐՍՆԻՔԷՆ ՎԵՐՋԸ

(Հարսնիքը տեղի կունենայ, առանց «Վարդենիք»ի խմբագիրներուն հրաւէր երթալու։ Տեղական մամուլն անոր վրայ կը խօսի։ Հօս կատաղութիւնը մեծ է։ Հինգ օր վերջը թերթին Տէր եւ Տնօրէնը shoking յօդուած մը կը գրէ «Մեծ ամուսնութիւն մը» խորագրով, որուն մէջ, ըստ «Վարդենիք»ի սովորութեան, կալանեթը բռնած բանը կը պակսի բոլորովին. անիմաստ կոշտ յօդուած մը ու զզուանքը կը շարժէ «Վարդենիք»ի ամենէն մօտ բարեկամներուն անգամ։)

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՍԱՐԱՆ

ՋԻՒԹ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

ԲԱՐԵԿԱՄԸ.— (Սենեակէն ներս մտնելով) Bonjour.

ՋԻՒԹ.— Օ՛, դո՞ւն ես, բարեւ, յօդուածիս համար ի՞նչ կըսեն կոր.

ԲԱՐԵԿԱՄԸ.— Բայց կայնէ՛ նստիմ.

ՋԻՒԹ.— Չէ, չէ, իրաւ, ի՞նչ կըսեն կոր։

ԲԱՐԵԿԱՄԸ.— Ուրիշներո՞ւն ըսածը կուզես, կամ իմ ըսածս։

ՋԻՒԹ.— Առաջ անոնցը ըսէ, ետքը քուկդ։

ԲԱՐԵԿԱՄԸ.— Ընդհանրապէս ամեն մարդ սա կըսէ կոր թէ, ձեր գրածները վերէն վար սուտ են. և թէ այդպիսի բաներ չեն անցած այդ ընտանիքներուն մէջ. երկրորդ, շատ անպատշաճ, շատ անպատկառ կը գտնեն գրածդ, նոյն իսկ ընթերցողներու տեսակէտով. երրորդ՝ կը յաւելուն թէ անհատական կեանքի վերաբերեալ գործերու մէջ քթերնիդ խոթած էք. ինչ որ արդարանալի չէ. չորրորդ...

ՋԻՒԹ.— (Կատղած) Ատոնք իրենց սովորական փաստաբանութիւններն են, կարեւորութիւն չունին ինծի համար. ուզածնուն չափ թո՛ղ զուրցեն, մենք հագիրնիս անգամ չենք ըներ. դուն ինչպէ՞ս գտար։

ԲԱՐԵԿԱՄԸ. — Շիտակը զուրցելու համար, իմ գաղափարս ալ շատ նպաստաւոր չէ ձեզ։

ՋԻՒԹ. — Ինչո՞ւ։

ԲԱՐԵԿԱՄԸ. — Որովհետեւ, սիրելիս, կարծեմ թէ, մարդս հրապարակագիր ըլլալէ առաջ, բարեկիրթ և կենցաղագէտ ըլլալու է. Նախ կը հարցնեմ քեզի, այդ ամուսնացող աղջիկը ի՞նչ յանցանք ունի որ ատանկ ծանր և կոշտ բաներ կ'ըսէք իրեն նկատմամբ, կը դպչիք իր արժանապատուութեան. և ամօթխածութեան galant մարդու գործ չէ այդ. Նորէն կը կրկնեմ, Այդ տեսակ ակնարկութիւնները իրենց մէջ չգտնեմ ինչ դեհեկ բան մը ունին որուն դէմ կը բողոքեն ամեն անոնք որ chevaleresque զգացումներ կը տածեն տկար սեռին պատկանող անձեր էակն րուն համար։ Հարուստներու դէմ կը բողոքէք. եթէ իրաւացի է ատ կը հասկնամ, բայց նախատելու համարձակիլ անմեղ դեռատի աղջիկ մը, ես պժգալի կը գտնեմ։

ՋԻՒԹ. — Կը տեսնեմ որ անոնց պէս դուն ալ հին գլուխներէն ես. մենք, mon cher, ազնուական չենք կրնար կոչել անոնք որ Նանիսի համար ստակ չեն տար, մեզ չեն հրաւիրեր և որոնք ամեն վայրկեան իրենց հարստութիւնը մեր աչքին կը շլացնեն, և անով կը պարծին. մենք անոնց Zut! կըսենք և այսպէս ալ կը գրենք։

ԲԱՐԵԿԱՄԸ. — Բայց հոս հարուստի աղքատի խնդիր չկայ. յօդուածնուդ մէջ՝ ընտանիքնիր անուանարկած, մայր մը վիրաւորած էք և աղջիկ մը չէք յարգած, ես կը կարծեմ թէ ամօթ...։

ՋԻՒԹ. — Մենք, բարեկամ, չենք ամըչնար.

ԲԱՐԵԿԱՄԸ. — (Զարմացած) Ես կը կարծէի թէ նոր բան մը պիտի ըսես...։

ՌԱՏԱՄԷՍ

Աստի անտի

ԲԱՐԻՈՒՂԻ ԻՇԽԱՆԸ

Միացեալ-Նահանգաց լրագիր մը ընդարձակ տեղեկութիւններ կը հրատարակէ Տ. Ճօն Ռօքֆէլլըրի, «քարիւղի իշխանի» մասին։ Պ. Ռօքֆէլլըր որ երկար ատենէ ի վեր Ամերիկայի ամենէն հարուստներէն մէկը կը համարուէր, կ'երեւայ թէ այսօր ամենէն հարուստն է։ Միլիառն անցած է հիմակ և շատ չի քչեր աւելի կը բազմանայ, վասն զի կը հաշուի թէ իր հարստութիւնը տարին գրեթէ 15 միլիոն տոլար, կամ 75 միլիոն ֆրանք կաւելնայ։ Այս գանձեր օր մը ամբողջովին պիտի բաժնուին միլիառատէրոջ չորս զաւկներուն մէջ, երեք աղջիկ և մանչ մը։ Կ'ըսուի թէ Պ. Ռօքֆէլլըր իր կենդանութեանը կատարեր է մտադրած բոլոր առատաձեռնութիւնները, և թէ իր մահուընէն յետոյ իր միլիոններուն մէկ մասը չպիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութեանց։

Իւրաքանչիւր զաւակ պիտի ունենայ աւելի քան յիսուն միլիոն տոլար, և Ռօքֆէլլըր «իրողուները» անշուշտ ամենէն հարուստ ժառանգորդուհիններն են Նոր-Աշխարհին։

Հակառակ իր աճուոր ճոխութեանը, Պ. Ռօքֆէլլըր օրն ութը ժամ կ'աշխատի իր գրասենեակին մէջ. երբ օրը վերջանայ, կը դառնայ իր ընդարձակ, այլ պերճանքէ զուրկ տունը, զոր ունի Նիւ-Եորքի մէջ, և իր միակ ուրախութիւնը ընտանեկան ուրախութիւններն են։ Զարմանալի ժուժկալ է և խստակեաց։

Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել հասարակութեան թէ այս օրուընէ հաստատուած եմ մայրաքաղաքի մէջ։ Ամենէն նոր եւ ամենէն կատարելագործեալ սարուածներով բժշկական աշխատանոցի մը միջոցաւ կրնամ ես ինքս կատարել բոլոր դիղագործական պատրաստութիւններն ինչպէս նաեւ ամեն տեսակ տարրալուծումներ։

Յուսալով որ կը հաճիք պատուել զիս ձեր վստահութեամբ, խնդրեմ բարեհաճեցէք յարգանացս հաւատալ։ Ժ. Ս. ՌԸՊՈՒԼ

Դեղագործ-բժշկագէտ առաջնակարգ
Բարիզի Էքօլ Սիւբէրիէօրէն

ՄԵԾ ԴԵՂԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԵԱՆ Մեծ փողոց, Բերա
406 ՍԻՒԹԷ ՌՈՒՄԷԼԻ Կ. ՊՈԼԻՍ 2—12

SPLENDIDE CAFE
MAISON MEGUERDITCH TOKATLIAN

Menu du 30 Août 1895
HORS-D'ŒUVRES VARIES

POTAGES.—Consommé Caroline, Potage Germigny.
PATÉS.—Bouchées Cardinal, Pilaw au four.
POISSONS.—Turbot sauce Gênevoise, Bar sauce Verte, Espadon Berry, Rouget Bordelaise.
ENTRÉES.—Civet de Lièvre Chasseur, Selle Mouton Nivernaise, Cervelle de veau en Caisse Providence, Poulet sauté Italienne, Aubergine Hunkiar-Béyéndi.
ROTIS.—Veau, Poulet, Rosbif, Dindon.
LÉGUMES.—Cèpes Bordelaises, Petits Pois au sucre, Asperge sauce Mousseline, Tomate farcie, Ragoût aux Haricots Verts.
ENTREMETS.—Glaces, Pistache et Citron Granit au Kirsch, Gâteau Marsala, Compôtes.

Déjeuner 20 piastres.
Hors d'œuvre, 3 plats et dessert aux choix sur la carte, vin compris.
Le dîner est servi de 7 à 9 heures.
Potage, poissons, entrée, rôti, salade, légumes entremets et dessert au choix, vin compris.
Dîner 25 piastres. 296

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 18/30 Օգոստ. 1895

Անուանին. եւ Վճարեալ		Տարի	Անուանք Արժեթղթոց		Ընթացիկ Գիներ
100		1831	Քնս. ՍէրիA	1%	65 —
100			» » B		44 20
100			» » C		30 10
100			» » D	գոցուած	28 33½
400				բացուած	28 33
100				միջօրէ	28 34
100		1870	Ռում. Եկթ.	գոցուած	141 5/8
Ֆր. 500				բացուած	143 3/4
Անկ.	Վճր.			միջօրէ	143 3/4
20	10	1890	Օսմանիէ 4%		104 —
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Օթ.		11 10
10	5	1872	Սօս. Օթ. տը Շ. է Վ.		6 29
140	140	1878	Լաւրիոնի		51 50
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ. 5%)		605 —
500	500		Երկաթուղիք (Պրթ.		315 —
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%)		10 30
500	500		(Պրթ.		500 —
500	200	1883	Ծխ. Ռէժի		22 10
1.40	1.40	1892	Ծխ. Միկարէթ 5%		3 21
11	5½	1893	Ծխ. Ապահովգ. Ընկ.		7 50
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս		456 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Քրիմ) ԻԻ ՎՐԱՑ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	—
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	1	65
Ռըսար	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	82½

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՑ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	15
20 Ֆրանքնոց	87	28
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմիջ	51	20
Ռուպլ Թղթադրամ	8	47
Մէճիտիյէ	108	15
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	32½
Փարիզ »	Ֆր.	23	05
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	11	02½
Պերլին չէք	Մարք.	18	52¼

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 29 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	45	10
» » C » »	28	55
» » D (Բացուած »	26	35
» » D (Գոցուած »	26	30
Ռումելիի Երկաթուղի »	145	—
Բրիւրիճէ »	495	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	—	—
Օսմանիյէ »	482	50
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	511	25
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	746	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	12
» » 4½% »	107	02
» Իտալական »	89	50
Քրէտի Լիոնէ »	843	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3302	—
Եգիպտական Միացեալ »	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	275
ՎԻԵՆՆԱ 29 Օգոստոս		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	78	40
Օսմ. Ռէժի »	242	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	121	25
» Փարիզի »	47	90
ԼՈՆՏՈՆ 29 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	66	—
» » B »	45	—
» » C »	28	37
» » D (Բացուած »	26	12
» » D (Գոցուած »	26	12
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (երաշխ. բնալ.	—	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.ով	—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	19	81
Այտընի Երկաթուղի »	14	—
Միացեալ Եգիպտական »	—	—
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	107	81
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	50
» » 4% »	34	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	95	50
» » Նոր 6% »	97	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	375
ՊԵՐԼԻՆ 29 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	10
Ռումելիի Երկաթուղի »	138	60
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	95	10
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	390
» Փարիզի » 3 ամիս	80	75
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	—	—

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՀԱՅՐ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ, ԲԵՆԿԱԼԹԻ

Առաջիկայ սեպտեմբեր ամսոյ 1ին (Հ. Տ.) պիտի բացուի վարժարանիս 39րդ տարւոյն շրջանը. իսկ դասախօսութիւնք պիտի սկսին նոյն ամսոյն 4ին, երկուշաբթի օրը։ Վարժարանս՝ իր ուղղամեայ ուսումնական ընթացքի մէջ, կ'առնէ մի նախակրթական վարժարանի յատուկ ամեն գիտութիւններն եւ յարմարեցնելով տեղւոյս պահանջմանց և պիտոյից՝ առանձինն մտադրութիւն կը նուիրէ թէ ուսողական գիտութեանց եւ առեւտրականութեան։ Ուսմանց լեզուն բոլորովին հայերէն եւ գաղղիերէն լեզուներն են։ Բայց սոյնց պաշտօնական են նաեւ տաճկերէնն ու գերմաներէնը։ Վարժարանս կ'ընդունի ոչ միայն գիշերօթիկ այլ եւ կիսագիշերօթիկ ու արտաքին աշակերտ։ Աւելի տեղեկութեան փափաքողն հաճի դիմել վարչութեանս, որուն հասցէն է՝ Վ. ՌԺ ԱՅՐ. ՀԱՅՐ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ Ի ԲԵՆԿԱԼԹԻ Կ. ՊՈԼՍՈՅ։ 394 2—10

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔՈԼԷԺ
Տնօրէնութեամբ Պ. Պ. Ֆօռի
Թումպարաճի փողոց

Ցայտագիր Ֆրանսայի Լիսէններու։ Կատարեալ ուսուցում յունարէնի եւ թուրքերէնի։ Վարժարանը կ'ընդունի ցորեկօթիկներ, կէս գիշերօթիկներ ու գիշերօթիկներ։

Դպրոցը պիտի բացուի սեպտեմբեր 11/23ին։
401 2—20

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
Լուսագոյն Դասագիրքն է
NOUVELLE METHODE
Alphabet Français
ՕՐ. ՅԱԹԱԳԻՒՆ ՀԱԼԷՃԵԱՆԻ

Կեդրոնատեղի՝ Թիւ 11 Գազասկէր խան գրասենեակ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ։ 346 6—6

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ
ՀՆԴԻԿ ՆԷՎԱԶ ԱԼԻ ԽԱՆ

Նշանաւոր ամնաքոժ հնդիկ Նէվազ Ալի Խան երկար ատեն յաջողութեամբ ի գործ դրած է այդ արուեստը։ Սամսոնի ու օսմանեան ուրիշ քաղաքներու մէջ գտնուած եւ մանաւանդ Գուչ ատափ մէջ քանի մը հինգ տարուան կոյրի մը աչքերը բացած է։ Նէվազ Ալի խան այս անգամ մայրաքաղաք եկած եւ հաստատուած է Ղալաթիոյ աչտարակին հանդէպ՝ անկիւնը գտնուած քարուկիր տան երրորդ յարկը, ուր ամեն օր ժամ 1էն 8, կընդունի հիւանդները. չորեքշաբթի օրերը ժամ 1էն 5, ծրի կը դարմանէ։ 364 15—30

O ՁՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ, ՄԿՐՏԻՉ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Միշիլիւէի ճշմարիտ տպարանի Չէքը Գինն 7½
19. Կալաթա, Օսմ. Պանքայի կից, Մէտրէսէ փողոց. 19

Ուղիղ կշիռ, չափաւոր գին, ապրանքները կը ղրկուին, քաղաք թէ գիւղ, մինչեւ տուն։

Վճա. մանց դիւրութիւն 333

Լավինեան շոգենաւ, Նաւապետ Էլլիս, կը սպասուի ընդհ. վաճառքով Լիվերփուլէն գէպի 1 սեպտ.

Գործկ. Ֆլավինեան շոգ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆԹԷՆ

[illegible]

ԻԼԱՆ

ԽԱՃԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէէն ալընաճագ գահվէնին գարարը գամթիսի իչպու աղուստոսի 23ինճիւ չարշանպիհ կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն իմզայա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւզայէտէ գալէմ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
17 աղուստոս 311 1—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիէ էրզագ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան 1000 զըրէ զէյթունըն իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 57 1—3

Մահալլինճէ միւնագասայա վազ օլունան մա մէվգի Թիրան էրզագընտան միրիլէճէք ․00 քիլօ տաքիքէ մուգապիլ 115 նան վէ էէլլի տաքիքինտէն նանը ագիզին պէհէր քիլօսը 55, կիւչթ 125, էրզ 85, սատէ 20 պուզ 30, սօղան 45, սապուն 190, զէյթ 200, չէքէր 140, ֆասուլեա 80, կազ 85, սիրքէ 70, բիզիմ 150, զէյթուն 70, չայիր 50, հուլաֆ 40, քէօմիւր 25, հաթապ 5, նուհուտ 200, սպարմաչէթ 500 քիյաս 32 փարա ֆիյաթլարը իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան ֆիյաթը մէզպուրէտէն թէնզիլաթ իճրասը իլէ էրզագը մէզգիւրլէնին իթասընը թէհալիւտէ Տէրսաատէթ թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 55 2—3

Յինճի Օրտուի հիւմայունի մէրքէզի իլէ ճիվարընտա պուլունան վէ պու լուտտըրըլաճագ օլան ասքէրը շահանէնին իչպու 311 սէնէսի խլյուլընտան իթիպարէն 1 սէնէլիք օլմագ իւզրէ սէնէի սապըգա չէրախէի իլէ մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան սապուն վէ նուհուտըն իթասընը Տէրսաատէթտէ թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 56 2—3

Տայիրէի ասքէրիէէ մաթպաասընտա մէթրուքիմ վէ մէվճուտ զըրբընթը քիազրտլարըն ֆիրուխթը մուգարրէր պուլունմըշ օլտուղընտան ախզ վէ միւզայէտէսինէ թալիպ օլանլարըն կէօրմէք վէ միւզայէտէսինտէ պուլունմագ իւզրէ փէյ աքչէլէրի իլէ իչպու աղուստոսի 25ինէ գատար մուհասէպատը տայիրէսի չուպէի մուխասէսինէ միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 52 3—3

Պէյրօզտա Գալէվրախանէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան 19.000 ատէտ պէյազ գիվրիճիք մէչինինին պէհէր ատէտի 6 գրուշ օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղուստոսը բումինին 21ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գամթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա իրթէքի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 54 3—3

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ
1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայս. Հրամանով Թաղեալ Հասոյթք
ԺԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՅՈՒԼԻՍ 1895

ՀԱՍՈՅԹՔ		Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ.		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան		Գումար հաշուոց ամիսներէն		Գումար մինչեւ 1895 Յուլիս 31		Գումար մինչեւ 1894 Յուլիս 31	
		Ղրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Զ եզ մենաշնորհի տասնորդ	Ծխախոտ (յետմնեալ տոյոց գանձումն)										
	Աղ										
	Դրոշմ										
	Ոգելից ըմպելիք	10,062,155	42								
	Ձկնորսն										
	Մետաքս										
	Ընդհ. Տնօրծ. վճ. ծախքերը	312 384	79								
	Զուտ հասոյթք	10,349,770	63	100,815	34	329,137	51	429,952	85	439,413	31
Միւս.	Հասոյթք Ռէժիէն					375,000		375,000		375,000	
Զանազան հասոյթներ	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. ի տարին՝ մինչեւ գործադրուելիք Հարկին	850,975	44	8,492	60	36,711	04	45,203	64	61,416	44
	Յաւելուած Կիպրոսի հասոյթից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մուքաատան վրայ փոխանակագրէ գոյացեալ 130,000 Օսմ. լիրայով... Արեւել. Ռումելիի տրկն. հարկէն	1,266,886		(1) 12,668	86	38,006	58	50,675	44	68,344	30
	Թէմէթթուի տուրք, Մաքստունէն փոխանակագրով վճարի Սերպիոյ, Պարսաստանի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Գումար	12,467,632	07	121,976	80	778,855	13	900,831	93	939,174	05
Ընդունք.	Պատրաստ գրամներէ առնուած շահ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Լումայափոխ (ագիօ) գրամոց փոխանակէ թէն. դրայ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Ընդհ. գումար	12,467,632	07	121,976	80	778,855	13	900,831	93	...	...
	Անցեալ տարւոյ նոյն շրջանի	12,310,385	46	120,790	24	8 8,383	81	...	.	939,174	05

	Ղրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վճարեալ գումարք Կայս. Հրամանին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժեթղթերուն ի շահ. Քօնսօլիտէ պարտուց տոկոսին համար Եւրոպա ղրկուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք	...	...	...	...	...	...	...	...
	...		468,111	08	...	...	532,460	57
Օսմ. Ընդհ. Պարտուց Վարչն. Խորհրդին ընդհ. ծախք	...	...	18,204	55	...	...	16,383	72
Օսմ. Կայսերական Պանքային գրուած ոսկեդրամ...	...	...	320,453	30	...	...	382,815	23
« » » փոխանակելիդրամ	9,670,481	36	94,044	74	...	...	7,487	09
Կեդրոնական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ	...		...		...	...	...	
» » փոխանակելի գրամ	1,8.0	93		8	26	...	...	27	44
					900,831	93	939,174	05

(1 Արեւել. ան Ռումելիի 1895 Յունիսի հարկէն։

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Նախագահ Խորհրդական պատուիրակ
(Ստ.) ԼԷՈՆ ՊԷՌԺԷ ԿՈՒՒՏՕ ԿՈՒՒՁԻՕԼԻ
(Կնք.)
Կ. Պոլիս 7|19 Օգոստոս 1895

PHŒNIX FIRE OFFICE

ՑԹԱԶՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, Հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու-թեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրքը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ վաճառականներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոււ հաքսիոյն, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայսերական հրամանով արտօնեալ է
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած — 4,000,000 րուբլի
Երաշխաւորութեան գումար — 63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք — 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ 80,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՌԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փնիկ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մաճառնբիւղ Ղալաթիա, Ճէյտօպքիան փողոց, 14
Դրամանմակ Ս. Ֆ. ԴԻՒՐՐԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.
52.

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ — ֆռանք 8,000,000
Պահեստի ֆոնտ — 10,028,000
Տարեկան հասոյթ — 23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարաններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո

894

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Ընտիրատիս խան. 12, 13.

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փուշցնելու.

MARQUE DE FABRIQUE

Ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբոյծերու կողմէ.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԱՐՔԱՆ

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու ղառնալը, ջլուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անչափութը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններ։ Գին վեց ֆրանք։

Ի Փարիզ Սէնթ Օնօրէ փողոց Թիւ 275, Էսթիվլէյ եւ Ընկերութիւն։

Վեց ու կէս ֆրանքով ուղղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէգիքի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 7—52

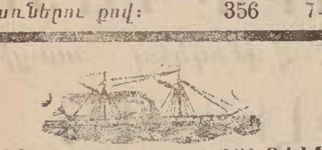

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ւ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէայէ և Փաքիստանի միջեւ կանոնաւորապէս երթևեկող

Մինչեւ շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Սեպտ. 4ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Ասոնէ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Սեպտ. 10ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ապրանքի և ճամբորդներու ուղեւորութեան

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 108

133

... CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր ամէն երկու շաբաթ կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրեայ միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալպաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատա	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօզզօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Թրինիտատ շոգենաւը, նաւապետ Հիլ, Լիվրբուլէն հոս պիտի հասնի ընդհանուր վաճառքով դէպ ի սեպտ. 6։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա — 335

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՏԻՐ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 — ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ — Հաստատեալ 1852

Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնաւոր առանց քաշելու ցաւ արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենապատշաճ յարմարած ակռաները, ոսկի աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ։

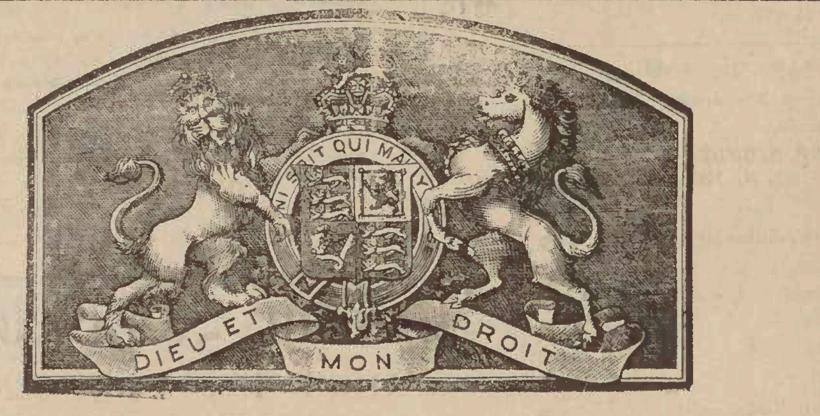

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔՈՆԵԻԿԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՅՐԵԱՆՍ
ՓՐԵՆՆ ՏԵՂ ՆԷ Ծ...

340

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃԱՐՊ ԻՒՂ

Իփոփոսիտ աղ չոլի եւ սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անուշահամ է

Մորուի ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ հիփօֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍ

Ալպէրդ Իլէոս և Ընկ.
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դեսպանատան քով)
մասնաւորապէս կը գտնուին՝

Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Զորցած, աղած և հաւնուած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Երշիկներ—Ժամպոն—Լեզուներ—Ֆիլէթօ—Հավնուած վաբունգ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիւի—Անուշեղէն—Թէյ։

Մեծ ընտրութիւն գինեաց, օղիներու Վոտկա և ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք

Որոշ գին

Ծան.—Պազար Ռուսը շաբաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։ 210

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէլպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասրընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

330

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1895 Յունիս 26 |Հ. Տ.| Երկուշաբթիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 6 ժամբ. Առ.սու		Թ. 34 խառն Առ.սու		Թ. 8 ժամբ. Առ.սու		Թ. 10 ժամբ. Առ.սու		Թ. 12 ժամբ. Առ.սու		Թ. 14 ժամբ. Առ.սու		Թ. 16 ժամբ. Առ.սու		Թ. 18 ժամբ Իրկն.		Թ. 36 խառն Իրկն.		Թ. 20 ժամբ. Իրկն.		Թ. 22 ժամբ. Իրկն.		Թ. 24 ժամբ. Իրկն.	
		ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Գարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	10	40	11	—	1	10	2	15	3	25	4	15	5	5	6	35	7	30	9	35	10	30	11	35
Հայտար Փաշա	ժմնմ.	11	5	11	25	1	35	2	40	3	50	4	40	5	30	7	—	7	55	10	—	10	55	12	—
	մկնմ.	11	12	11	45	1	45	2	48	4	—	4	45	5	40	7	10	8	10	10	7	11	3	12	8
Քըզըլ-Թօփրաք		11	19	—	—	1	52	2	55	4	7	4	52	5	47	7	17	8	19	—	—	11	13	12	15
Ֆէնէր-Եօլու	»	11	25	—	—	1	56	3	1	4	11	4	56	5	51	7	21	8	24	10	16	11	18	12	19
Կէօզ-Թէփէ	»	11	30	—	—	2	1	3	6	4	16	5	1	5	56	7	26	8	30	—	—	11	24	12	24
Էրէնքէօյ	»	11	36	12	2	2	5	3	9	4	23	5	4	6	1	7	32	8	37	10	24	11	30	12	29
Պօսթանճըք	»	11	45	12	12	2	13	ժմն.		4	31	ժմն.		6	10	7	41	8	47	10	31	11	42	12	38
Մալթէփէ	»	11	58	12	26	2	25			4	42			6	22	7	53	9	—	10	41	11	53	12	49
Գարթալ	»	12	9	12	42	2	37			4	55			6	35	8	6	9	16	10	52	12	5	1	1
Բէնտիք	ժմնմ.	12	17	12	52	2	45			5	3			6	43	8	14	9	26	11	—	12	13	1	9
	մկնմ.	—	—	1	2	—	—			—	—			—	—	—	—	9	38	—	—	—	—	—	—
Թուզլա	»			1	27													10	3						
Կէյպզէ	»			1	51													10	30						
Տիլ-Իսքէլէսի	»			—	—													10	56						
Թավշանճըլ	»			2	25													11	10						
Հէրէքէ	»			2	43													11	31						
Եարըմճա	»			3	4													11	54						
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»			3	18													12	10						
Տէրինճէ	»			3	29													12	22						
Իզմիտ	ժմնմ.			3	44													12	38						
	մկնմ.			3	59																				
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»			4	38																				
Սափանճա	»			5	11																				
Ատա-Բազար	»			5	38																				
Կէյվէ	»			6	27																				
Աք-Հիսար	»			6	53																				
Մէքէճէ	»			7	28																				
Լէֆքէ	»			7	58																				
Վէզիր-Խան	»			8	36																				
Պիլէճիք	ժմնմ.			9	20																				
	մկնմ.			9	32																				
Գարաքէօյ	»			10	44																				
Պօզիւիւք	»			11	25																				
Ին-Էօնիւ	»			12	12																				
Չուքուր-Հիսար	»			12	42																				
Էսկի-Շէհր	ժմնմ.			1	20																				
				իրկն.																					

6 18, 36, 20 Թիւ կառախումբք Ֆէնէր-Պաղչէի ճամբուն վրայ Ֆէնէր-Պաղչէի կառախմբոց հետ պիտի հաղորդակցին։

ԷՍԿԻ ՇԷՀՐ ՔԻՕԹԱՀԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ — ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 221 խառն Առ.սու		ԴԱՐՁ — ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 224 խառն Իրկն.	
	ժ.	վ.		ժ.	վ.
Էսկի-Շէհր մեկն.	1	—	Քէօթահեա մեկն.	7	34
Կէօքճէ քըրըք »	2	—	Ալահանտ »	8	16
Սապօնճը բընար »	3	4	Սապօնճը բընար »	9	20
Ալահանտ »	4	14	Կէօքճէ քըրըք »	10	16
Քէօթահեա ժմն.	4	40	Էսկի-Շէհր ժմն.	11	14

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ժամբ. Առ.սու		Թ. 3 ժամբ. Առ.սու		Թ. 5 ժամբ. Առ.սու		Թ. 31 խառն Առ.սու		Թ. 7 ժամբ. Առ.սու		Թ. 9 ժամբ. Առ.սու		Թ. 11 ժամբ. Առ.սու		Թ. 13 ժամբ Իրկն.		Թ. 15 ժամբ Իրկն.		Թ. 17 ժամբ. Իրկն.		Թ. 33 ժամբ. Իրկն.		Թ. 19 խառն Առ.սու	
		ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Էսկի-Շէհր	մկնմ.																					9	45		
Չուքուր-Հիսար	»																					10	24		
Ին-Էօնիւ	»																					10	58		
Պօզիւիւք	»																					11	35		
Գարաքէօյ	»																					12	11		
Պիլէճիք	ժմն.																					1	1		
	մկնմ.																					1	11		
Վէզիր-Խան	»																					1	50		
Լէֆքէ	»																					2	29		
Մէքէճէ	»																					3	3		
Աք-Հիսար	»																					3	31		
Կէյվէ	»																					3	58		
Ատա-Բազար	»																					4	54		
Սափանճա	»																					5	12		
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»																					5	41		
Իզմիտ	ժմն.																					6	18		
	մկնմ.							10	5													6	33		
Տէրինճէ	»							11	3													6	49		
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»							11	4													6	59		
Եարըմճա	»							11	32													7	14		
Հէրէքէ	»							12	5													7	40		
Թաֆշանճըլ	»							12	19													7	53		
Տիլ-Իսկէլէսի	»							12	30													—	—		
Կէյպզէ	»							1	2													8	34		
Թուզլա	»							1	27													8	57		
Բէնտիք	ժմն.	—	—	—	—			1	50			—	—			—	—	—	—	—	—	9	19	—	—
	մկնն.	10	35	11	38	12	33	1	58			3	40			5	36	7	32	9	5	9	27	11	11
Գարթալ	»	10	44	11	47	12	44	2	10			3	49			5	45	7	41	9	15	9	43	11	20
Մալթէփէ	»	10	55	11	59	12	56	2	27			4	1			5	57	7	54	9	26	10	1	11	31
Պօսթանճըք	»	11	5	12	11	1	7	2	41			4	12			6	9	8	5	9	37	10	15	11	41
Էրէնքէօյ	»	11	14	12	18	1	19	2	52	3	27	4	22	5	14	6	19	8	15	9	46	10	30	11	48
Կէօզթէփէ	»	11	18	—	—	1	23	2	56	3	31	4	26	5	18	6	23	8	19	9	50	—	—	11	52
Ֆէնէր-Եօլու	»	11	23	—	—	1	28	3	2	3	36	4	33	5	23	6	28	8	25	9	55	10	40	11	57
Գըզըլ-Թօփրաք	»	11	27	12	26	1	32	3	6	3	40	4	38	5	27	6	32	8	29	9	59	—	—	12	1
Հայտար-Փաշա	ժմն.	11	33	12	32	1	38	3	13	3	46	4	44	5	33	6	38	8	35	10	5	10	49	12	7
	մկնմ.	11	40	12	40	1	45	3	25	3	55	4	50	5	40	6	45	8	42	10	15	11	5	12	12
Գարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	12	5	1	5	2	10	3	50	4	20	5	15	6	5	7	10	9	7	10	40	11	30	12	37
																						իրկն.			

11, 13, 15, 17, Թիւ կառախումբք Ֆէնէր-Պաղչէի ճամբուն վրայ Ֆէնէր-Պաղչէի կառախմբոց հետ պիտի հաղորդակցին։